

HÖGSKOLAN FÖR LÄRANDE
OCH KOMMUNIKATION
HÖGSKOLAN I JÖNKÖPING

Representeras ditt yrke?

- en kvantitativ studie om vilka yrken som representeras mest respektive minst i facktidskriften DIK-forum

Andrea Drljaca, Nida Tas

C-uppsats i medie- och kommunikationsvetenskap

MKV 61-90

Höstterminen 2007

Handledare: Anders Svensson

Examinator: Karin
Wennström

Sammanfattning

Representeras ditt yrke?

- en kvantitativ studie om vilka yrken som representeras mest respektive minst i facktidskriften DIK-forum

Andrea Drljaca, Nida Tas

Syftet med vår undersökning var att se hur DIK-forum representerar de yrkesgrupper som företräds inom facktidskriftens ramar. Vi har, för att ta reda på representationen, gjort en innehållsanalys genom att undersöka 18 nummer av DIK-forum från år 2006 och år 2007. De 18 strategiskt utvalda numren räckte för ett statistiskt resultat som sedan kunde generaliseras till just dessa två årgångar av DIK-forum. Sammanlagt undersöktes 818 artiklar, notiser och platsannonser som utgjorde det centrala i undersökningen. Utifrån detta material undersöktes yrkesgruppernas representativitet, om det finns någon yrkesgrupp som över- och/eller underrepresenteras, samt om publikationerna i något material var direkt riktat till studenter eller de yrkesverksamma i facktidskriften.

I vår undersökning framkommer det att facktidskriften DIK-forum inte representerar alla yrkesgrupper på en lika jämn nivå. Det finns två yrkesgrupper som överrepresenteras i DIK-forum; bibliotekarie och museiyrken, medan fyra andra yrkesgrupper har en stor underrepresentation; hemslöjdskonsulent, turismyrket, språktolksyrket och förlagsredaktör. De yrkesgrupper som har en jämn fördelning av materialmängd är byggnadsantikvarie, kulturförmedlare, media och kommunikationsyrken och arkivarie.

När det gäller vilken yrkesgrupp som DIK-forum:s innehåll riktar sig mest i materialet artiklar och notiser visar resultaten att det finns en stor skillnad. Medan 93,2 procent av innehållet vänder sig till de yrkesverksamma är det enbart 6,8 procent som vänder sig till studenter.

Nyckelord: DIK-forum, representation, yrkesgrupper, innehållsanalys

Abstract

Is your profession represented?

- a quantitative study about which occupational groups that are most respectively less represented in the trade journal DIK-forum

Andrea Drljaca, Nida Tas

The aim of our study has been to see how DIK-forum represents the occupational groups that are represented in the frames of the trade journal. We have, to find out the phenomenon, done a content analysis by looking into 18 numbers of DIK-forum from year 2006 and 2007. The 18 strategically chosen journals was enough to give us a statistic result that we later on could generalize over those two years of DIK-forum. Totally there were 818 articles, news items and vacant advertisements that made the central point of this study. By these materials have we studied the representation of the occupational groups to find out if there were any over- and/or under represented groups, and also if the publications of the material were directed to the students or to the occupational groups in these trade journals.

In our study the results shows that the trade journal DIK-forum does not represent all the occupational groups at the same level. There are two occupational groups that are over represented in DIK-forum, librarians and the professions of museum, while four occupational groups have an under representation. These under represented groups are handicraft, professions within tourism, language translators and editors. The occupational groups that have an even level of material amount are building antiquarian, culture intermediary, media and communication professions and archivist.

The result show's that there is an obvious difference regarding the representation in DIK-forum's material (articles and news items). While 93,2 percent of the material in DIK-forum was directed to the occupational groups only 6,8 percent of it was directed to the students.

Keywords: DIK-forum, representation, group of profession, content analysis

School of Education and Communication

Box 1026

551 11 Jönköping

Telephone: 036-10 10 00

Innehåll

1	<i>Inledning</i>	6
1.1	Disposition	6
1.2	Begreppsförklaringar	7
2	<i>Bakgrund</i>	8
2.1	Organisationen DIK	8
2.2	DIK-forum	8
2.2.1	Policy för DIK-forum	9
3	<i>Tidigare forskning</i>	10
3.1	Facktidskrifter och innehåll	10
4	<i>Teoretiska utgångspunkter</i>	11
4.1	Kommunikationsprocessen	11
4.1.1	Masskommunikation	12
4.1.2	Meddelande och representation	12
4.2	Facktidskrifter och dess ändamål	12
4.2.1	Redaktionen	13
4.2.2	Innehållets betydelse för mottagaren	14
4.3	Professionsteori	14
4.4	Sammanfattning av teoretiska utgångspunkter	15
5	<i>Problematisering</i>	16
6	<i>Syfte och frågeställningar</i>	17
6.1	Syfte	17
6.2	Frågeställningar	17
7	<i>Material och metod</i>	18
7.1	Material	18
7.1.1	DIK-forum	18
7.1.2	Urval	18
7.2	Metod	20
7.2.1	Kvantitativ ansats	20
7.2.2	Kvantitativ innehållsanalys	20
7.2.3	Tolkningsregler och kodningsprinciper	21
7.2.4	Tillvägagångssätt vid kvantitativ innehållsanalys	22
7.2.5	Genomförande av undersökningen	25
7.2.6	Metodkritik	25
7.3	Utvärdering av undersökningens kvalitet	26
7.3.1	Förförståelse	26
7.3.2	Validitet	26
7.3.3	Reliabilitet	26
8	<i>Resultatredovisning</i>	28
8.1	Det undersökta materialets statistik	28
8.2	Så ser innehållsfördelningen ut i DIK-forum	28
8.2.1	Frekvensfördelning av material	28
8.2.2	Frekvensfördelning av yrkesgrupper	29

8.2.3	Frekvensfördelning mellan studenter och yrkesverksamma	30
8.3	Yrkesgruppernas representation i DIK-forums material	31
8.3.1	Materialfördelning av yrkesgrupperna	31
8.3.2	Yrkesgruppernas fördelning i varje nummer av DIK-forum	32
8.3.3	Materialets omfång fördelat bland yrkesgrupperna	32
8.4	Sammanfattning av resultatredovisningen	33
9	Resultatdiskussion	34
9.1	Hur ser innehållsfördelningen ut för DIK:s yrkesgrupper i DIK-forum?	34
9.2	Över- och/eller underrepresenteras några av DIK:s yrkesgrupper i DIK-forum?	34
9.3	Hur stor mängd av DIK-forums innehåll riktar sig direkt till yrkesverksamma respektive studenter?	35
9.4	Avslutande diskussion	35
9.5	Vidare forskning	36
10	Källor och litteratur	37
11	Bilagor	39
Figur- tabell och diagramförteckning		
	Figur 1: Illustration av en linjär kommunikationsmodell.	11
	Figur 2: Illustration av en redaktionsmodell.	13
	Tabell 1: Statistik över giltighet och bortfall i material.	28
	Tabell 2: Frekvensfördelning av material redovisat i antal och procent.	28
	Tabell 3: Frekvensfördelning av yrkesgrupper redovisat i antal och procent.	29
	Tabell 4: Yrkesgruppernas representation i varje nummer av DIK-forum.	46
	Tabell 5: Innehållsfördelning av material (artikel, notis, platsannonser).	30
	Tabell 6: Innehållsfördelning av material utan platsannonser.	30
	Tabell 7: Materialfördelning av yrkesgrupper.	31
	Tabell 8: Korstabell av materialfördelning i procent.	45
	Tabell 9: Yrkesgruppernas representation i omfång.	32
	Diagram 1: Diagrammet visar hur frekvent artiklar, notiser och platsannonser förekommer i DIK-forum, redovisat i procent.	44
	Diagram 2: Yrkesgruppernas frekvensfördelning i procent.	44
	Diagram 3: Redovisning av materialfördelning i DIK-forum.	45

1 Inledning

DIK är ett fackförbund som står för dokumentation, information, kommunikation och kultur. Fackförbundet har idag cirka 21 000 medlemmar, varav 3 000 är studenter som studerar till något yrke inom DIK. Fackförbundet är också till för chefer och egenföretagare som håller sig inom ramarna för de yrken som DIK representerar. När ett fackförbund vill kommunicera till och med sina medlemmar kan det ta hjälp av en facktidskrift. DIK har idag två facktidskrifter, *DIK-forum* och *Logopednytt*. Facktidskriften *DIK-forum* företräder alla DIK:s medlemmar, förutom logoped, och utkommer från och med år 2007 tio gånger per år.

I en facktidskrift som *DIK-forum* ska medlemmar bli informerade om vad som händer kring deras yrkesområde. En facktidskrifts syfte och mål är att representera alla sina medlemmar. Redaktionen på *DIK-forum* arbetar med att kommentera, granska samt bevaka bland annat arbetsmarknaden för *DIK-forums* medlemmar.

De yrkesgrupper som *DIK-forum* ska representera är arkivarie, bibliotekarie, förlagsredaktör, hemslöjdskonsulent, media och kommunikationsyrken, kulturförmedlare, museiyrken, språktolksyrken, turismyrken, arkeolog, byggnadsantikvarie, konservator och studenter.

DIK-forums övergripande syfte och mål är att representera de olika yrkesgrupperna som beskrivs ovan. Om en facktidskrift, som *DIK-forum*, misslyckas med att representera alla yrkesgrupper finns det en risk att facktidskriften blir ointressant för vissa medlemmar. Detta kan resultera i att facktidskriften misslyckas med den väsentliga kommunikationen om att nå ut till sina medlemmar.

Det är viktigt att kunna få svar på hur facktidskrifter representerar dess medlemmar i form av olika yrkesgrupper. Vissa fackförbund håller sig till en yrkesgrupp medan andra är ett fackförbund för flera olika yrkesgrupper, som DIK. Eftersom det tidigare inte har gjorts några undersökningar om hur representationen av olika yrkesgrupper ser ut i en facktidskrift, inte minst i *DIK-forum*, var vi därför intresserade av att undersöka detta.

Eftersom vi som skriver uppsatsen är studenter inom medie- och kommunikationsvetenskap, medlemmar i DIK och har tillgång till *DIK-forum*, föreföll det oss intressant att undersöka representationen av DIK:s yrkesgrupper. Detta för att vi själva finner facktidskriften ointressant ur en studentens perspektiv och vi tror att resultaten av denna undersökning kan vara av stor vikt för fackförbundet DIK.

1.1 Disposition

Det är viktigt för läsaren att i ett tidigt skede få en inblick i bakgrunden för att få förståelse för problemområdet. Därmed har vi valt att placera bakgrunden tidigt i uppsatsen. Efter bakgrunden fortskrider uppsatsen med tidigare forskning, teoretiska utgångspunkter, problematisering, syfte och frågeställningar. Därefter följer material och metod, resultatredovisning och resultatdiskussion. Längst bak i uppsatsen återfinns man källförteckning, sökord och bilagor.

1.2 Begreppsförklaringar

För att lättare ge dig som läsare en förklaring och undvika missförstånd kommer vi att förklara innebörden av viktiga begrepp:

- Yrkesgrupp; en sammanslagning av de yrken som DIK-forum representerar.
- Representation; hur stor andel en yrkesgrupp får i ett material.
- Överrepresentation; när en yrkesgrupp representeras i stor utsträckning än andra yrkesgrupper.
- Underrepresentation; när en yrkesgrupp representeras i mindre utsträckning än andra yrkesgrupper.

2 Bakgrund

Under denna rubrik presenteras den bakgrund som är av betydelse för att ge en grundläggande bakgrundsbild av problemområdet som undersöks.

2.1 Organisationen DIK

DIK är ett partipolitiskt obundet fackförbund som idag har cirka 21 000 medlemmar inom områdena dokumentation, information, kommunikation och kultur. DIK bildar tillsammans med 26 andra förbund SACO, Sveriges Akademikers Centralorganisation. Yrke och utbildning utgör grunden för medlemskap inom DIK och SACO.¹

Inom DIK finns idag åtta delföreningar som arbetar mer ingående kring frågor som rör yrkes- och kompetensområden som fackförbundet representerar. De olika delföreningarna inom DIK är; DIK Arkivariefacket (cirka 946 medlemmar), DIK Bibliotekarieförbundet (cirka 6 000 medlemmar), DIK Humanistfacket (cirka 1 000 medlemmar), DIK Kommunikation (cirka 4 700 medlemmar), DIK Kulturfacket (cirka 1 400 medlemmar), DIK Logopedförbundet (cirka 1 400 medlemmar), DIK Museimannaförbundet (cirka 5 400 medlemmar) och DIK Tolkfacket (cirka 250 medlemmar). Vilken delförening inom DIK som man själv tillhör beror på vilket yrke som man arbetar inom eller studerar till.²

2.2 DIK-forum

DIK-forum är facktidskriften för DIK:s alla medlemmar, både yrkesverksamma och studenter. Undantaget är logopederna som faller bort då de har en egen facktidskrift.

DIK-forum är en facktidskrift som behandlar och bevakar bland annat arbetsmarknaden för DIK:s medlemmar. Redaktionen kommenterar och granskar medie- och kulturpolitiken samt bevakar utbildnings- och kompetensfrågor. De arbetar också med att rapportera om arbetsförhållanden på de arbetsplatser som medlemmarna arbetar i och har särskilda artiklar skrivna till studenter. Från och med år 2007 kommer DIK-forum ut med tio nummer om året då utgivningsplanen har omstrukturerats.³

¹ <http://www.dik.se/> (2007-11-06)

² <http://www.dik.se/> (2007-11-06)

³ http://www.dik.se (2007-12-06)

2.2.1 Policy för DIK-forum

Hösten år 2006 antogs ett nytt policydokument för DIK-forum. Redaktionen på DIK-forum ska producera information som vänder sig direkt till DIK:s medlemmar och ska verka av intresse för de yrkesgrupper DIK representerar. Undantaget är yrkesgruppen logopedier.

DIK-forums innehåll ska vara aktuellt och intressant, oberoende och självständigt, uppföljande, fördjupande och öppet för kritiska röster. Fackidskriften ska förmedla kunskap som underlättar samt utvecklar medlemmarnas möjligheter både på arbetsmarknaden och i yrkeslivet.⁴

⁴ <http://www.dik.se> (2007-12-06)

3 Tidigare forskning

3.1 Facktidskrifter och innehåll

Anna Eriksson och Ann Nilsson har undersökt fenomenet omvärldsbevakning och folkbibliotek utifrån hur sju olika facktidskrifter inom biblioteksyrket belyste problemområdet.⁵ En av facktidskrifterna som undersöktes var DIK-forum, som enligt författarna klassades helt som en biblioteksfacktidskrift. I studien arbetar författarna både med den kvantitativa och kvalitativa ansatsen för att få en vidare bild på området. Författarna ville inte enbart studera det manifesta, det påtagliga i texten, utan även titta på det latenta, det underliggande budskapet.

För att kunna genomföra sin undersökning har författarna klassificerat facktidskrifternas innehåll i form av bland annat kategorier som artiklar, platsannonser med flera. Resultatet som författarna kommer fram till är att omvärldsbevakning omnämns enbart ett fåtal gånger i de sju olika facktidskrifterna. Samtidigt visar resultatet också att det finns nytänkande kring folkbibliotekens verksamhet och omvärldsbevakning. Enligt vad författarna kommer fram till representeras omvärldsbevakning och folkbibliotek på ett ostrukturerat sätt i de undersökta facktidskrifterna. En facktidskrift där författarna kunde konstatera en viss framtoning av omvärldsbevakning var i DIK-forum.⁶

En annan uppsats som har undersökts är Anders Gullins komparativa studie av DIK-forum och Biblioteksbladet.⁷ Med komparativ menas en jämförande studie, i detta fall en jämförelse mellan DIK-forum och Biblioteksbladet. Författaren valde att jämföra hur de olika facktidskrifterna ser på biblioteksyrket utifrån innehållsmässiga skillnader och likheter. Genom ett urval av artiklar från de två facktidskrifterna mellan åren 1990 och 2000 har författaren valt att titta på hur biblioteksyrkets status, lön, utbildning och forskning representeras i DIK-forum samt i Biblioteksbladet. I resultatet kommer författaren fram till att facktidskriften DIK-forum har en mer sammanhållen diskussion och en tydligare bild av bibliotekarieyrkets lönefråga än Biblioteksbladet. Statusen för yrkesgruppen var under 1990-talet lika representerade i båda tidskrifterna men under senare år gav DIK-forum en positivare bild. Enligt resultatet finns det en positiv representationsandel i artiklar om utbildning och forskning i de båda facktidskrifter som har undersökts.⁸

⁵ Eriksson, A, Nilsson, A (2005): *Omvärldsbevakning och folkbibliotek – En innehållsanalys av facktidskrifter inom biblioteksfältet*. Högskolan i Borås.

⁶ Eriksson, A, Nilsson, A (2005): *Omvärldsbevakning och folkbibliotek – En innehållsanalys av facktidskrifter inom biblioteksfältet*. Högskolan i Borås. s 27, 34-65

⁷ Gullin, A (2006): *Bibliotekarien och professionen – En komparativ studie av DIK-forum och Biblioteksbladet 1990-2000*. Högskolan i Borås.

⁸ Gullin, A (2006): *Bibliotekarien och professionen – En komparativ studie av DIK-forum och Biblioteksbladet 1990-2000*. Högskolan i Borås. s 30-36

4 Teoretiska utgångspunkter

Under denna rubrik presenteras de teoretiska utgångspunkter som ligger till grund för undersökningen. De teorier som presenteras här kommer att användas som referensramar längre fram i uppsatsen.

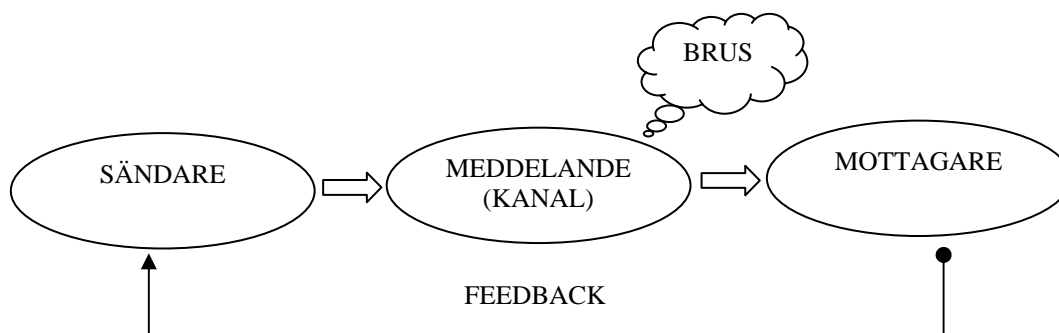
4.1 Kommunikationsprocessen

Inom medie- och kommunikationsvetenskap talar man om två olika perspektiv av kommunikationsprocessen, processkolan och kulturskolan. Processkolan ser kommunikationen som en direkt styrd överföring av budskap till mottagare där den inte tar hänsyn till tolkningar, hur aktiva mottagarna är eller till meningsskapandet i meddelandet.

Kommunikation kan definieras på två olika sätt beroende på syfte och mål; antingen definieras kommunikation som överföring av ett meddelande från sändare till mottagare, eller som en kommunikationsprocess där ett meddelande tolkas beroende på mottagarens förförståelse. Den sistnämnda kommunikationen kan antingen ta form som verbal eller icke-verbal kommunikation.⁹

Kommunikationsprocessen kan se ut på olika sätt. Inom dess ramar finns det olika modeller för hur ett meddelande sänds från en sändare och kommer fram till en mottagare. En enkel kommunikationsmodell består av en linjär process med sändare, meddelande, mottagare och feedback. För att en tolkningsprocess ska kunna fungera korrekt är det viktigt att sändaren och mottagaren har en gemensam kod. Med det menas att mottagaren avkodar sändarens meddelande genom en gemensam kulturell kontext.¹⁰

Kommunikationsprocessen består också av en kanal som är en form av signal som överför ett budskap mellan sändare och mottagare. En signal kan uppträda i olika former av medier såsom tidningar, radio, böcker, tv och film.¹¹

Figur 3: Illustration av en linjär kommunikationsmodell.

⁹ Falkheimer, J (2001): Medier och kommunikation - en introduktion. Studentlitteratur. s 13-21, 46

¹⁰ Hadenius, S och Weibull, L (2003): *Massmedier. En bok om press, radio & TV*. Falun: Albert Bonniers Förlag. s 13

¹¹ Fiske, J (1990): *Kommunikationsteorier. En introduktion*. Uppsala: Wahlström & Widstrand. s 32-33

4.1.1 Masskommunikation

Det finns en distinktion mellan masskommunikation och medier där informationen sänds till en stor publik, så kallad massa. Massmedier är de medier som förmedlar informationen till denna massa.¹² Med masskommunikation menas massmedier så som press, radio, tv och nyhetsbyråer.¹³ Masskommunikationsprocessen är indirekt vilket innebär att meddelandet går via ett medium innan det når mottagaren. Det budskap som sänds i en masskommunikationsprocess formuleras ofta av professionella kommunikatörer på till exempel en informationsavdelning.¹⁴

4.1.2 Meddelande och representation

Mediekommunicerade meddelanden eller texter i en kommunikationsprocess är representationer av någonting annat. Det mediekommunicerade meddelandet kan vi kalla för verklighet endast om vi kan acceptera att det finns en objektiv verklighet. Meddelanden representerar på så vis också en konstruktion av verkligheten. En berättelse eller en bild blir alltså en föreställning av något annat, där berättelsen eller bilden inte representerar en falsk bild av verkligheten utan en tolkande och konstgjord sådan.

När man analyserar ett meddelande i en kommunikationsprocess ligger fokus på syfte och verkan där meddelande eller text kan ta olika former som bland annat i form av *tal, skrift, bild, klädsel* och *kroppsspråk*.

Vid analys av medieinnehåll utgår man från ett av två tillvägagångssätt. Antingen analyseras ett innehåll utifrån samhällsvetenskaplig metod som i sin tur förklarar representationen och relationer mellan verklighet och bild, eller så analyseras det utifrån en kulturvetenskaplig tolkning.

På samhällsvetenskaplig grund kan ett mediums innehåll analyseras genom statistiska metoder där innehållsanalysen användes för att förklara ett fenomenets utrymme i till exempel frekvens.¹⁵

4.2 Facktidsskrifter och dess ändamål

De svenska facktidsskrifterna är unika i sitt slag då det inte finns någon motsvarighet i resterande världen. Lika länge som fackförbund har funnits i Sverige har också facktidsskrifterna funnits. Facktidsskrifterna går hand i hand med fackförbunden och är en kommunicerande kanal till förbundens medlemmar. Genom facktidsskrifterna når de fackliga, ideella och bland annat olika intresseorganisationer ut till sina medlemmar. De svenska facktidsskrifterna är fördelade mellan LO-, SACO/SR- och TCO-förbunden.

Inom kategorin facktidsskrifter ingår bland annat affärstidsskrifter, branschtidsskrifter samt olika fackförbunds- och föreningars tidsskrifter. De mest framgångsrika facktidsskrifterna, med avseende på upplagor, var under 1990-talet facktidsskrifter som gavs ut av organisationer där innehållet var riktade till ett fackförbunds medlemmar.

¹² Berger, A-A (1995): *Essentials of mass communication theory*. California: SAGE Publications, Inc. p 7

¹³ Erikson, P (2005): *Planerad kommunikation*. Kristianstad: Liber AB. s 100

¹⁴ Falkheimer, J (2001): *Medier och kommunikation - en introduktion*. Studentlitteratur. s 23

¹⁵ Falkheimer, J (2001): *Medier och kommunikation -en introduktion*. Lund: Studentlitteratur. s 140-141

Inom olika fackföreningar talar man om facktidskrifterna som en spegel, ett språkrör och en fackla. Dessa ord är en sammanfattning av vad en facktidskrift har för uppgift när den når mottagaren. Facktidskrifter ska ha som ändamål att spegla det som sker i världen och läsarna ska bli informerade om vad som händer kring deras yrkesområde. Dessutom ska den spegla själva organisationen och dess verksamhet. En facktidskrift ska också agera språkrör i den meningen att facktidskriften belyser medlemmarnas kamp för ett bättre samhälle samt tillvarata medlemmarnas intressen. Slutligen ska en facktidskrift också agera som en fackla vilket innebär att den ska innehålla mer än bara fakta till medlemmarna. Exempelvis kan den också innehålla andra typer av material så som skönlitterära texter eller kulturartiklar.¹⁶

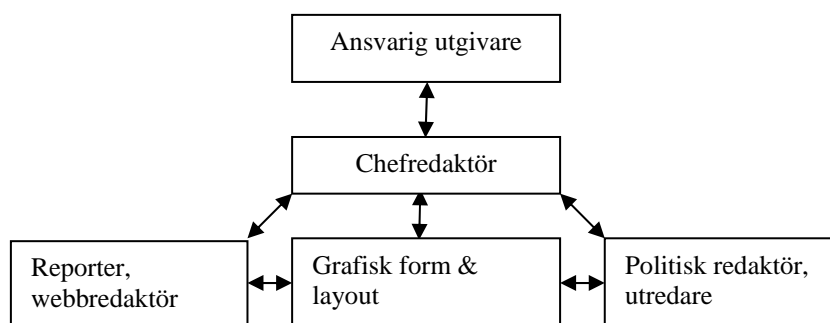
Innehållet i en facktidskrift styrs ofta av en skriven policy där ett krav är att facktidskriften ska utgå från organisationens eller företagets intressen. Facktidskrifter finansieras helt eller delvis av organisationen.¹⁷ Medlemmarna i ett fackförbund betalar ofta inget för facktidskriften då avgiften vanligtvis betalas genom medlemsavgift.¹⁸

4.2.1 Redaktionen

En redaktion är ofta uppbyggd hierarkiskt med en chefredaktör högst uppsatt som också kan verka som ansvarig utgivare. Under chefredaktörer verkar journalister med olika uppgifter så som bland annat reporter, webbredaktör, grafisk form och layout, politisk redaktör samt utredare. Redaktioner betraktas allt mer som en vanlig avdelning underställd verkställande direktör men detta är endast ett exempel av många olika organisationslösningar.¹⁹

En facktidskrift brukar många gånger innehålla en ledare. Ledaren brukar i sin tur ofta vara skriven av verkställande direktören eller förbundsordföranden för organisationen eller företaget där politiska samhällsfrågor ofta är toppämnet.²⁰

Vad en redaktion bestämmer att skriva om i en facktidskrift beror på normer och målgruppens önsknings och behov.²¹ Det kan också bero på hur redaktionen är sammansatt, vad medarbetare har för kontaktnät eller om de har en speciell titel på redaktionen så som *senior editor*.

Figur 4: Illustration av en redaktionsmodell.²²

¹⁶ Pettersson, L, Pettersson, Å (1999): *Massmedieboken-Massmedier*. Malmö: Liber. s 149-150

¹⁷ Hadenius, S och Weibull, L (2003): *Massmedier. En bok om press, radio & TV*. Albert Bonniers Förlag. s 152

¹⁸ Amnestäl, P, Hagerfors, A-M, Hansson, J, Hühne von seth, M, Häger, B, Rosell, A, Stenholm, O (2005): *Så arbetar en journalist*. Falköping: Liber AB. s 60

¹⁹ Hultén, L-J (1993): *Journalistikens villkor*. Borås: Natur och Kultur. s 166

²⁰ Amnestäl, P, Hagerfors, A-M, Hansson, J, Hühne von seth, M, Häger, B, Rosell, A, Stenholm, O (2005): *Så arbetar en journalist*. Falköping: Liber AB. s 58

²¹ Hultén, L-J (1993): *Journalistikens villkor*. Borås: Natur och Kultur. s 167, 188

²² <http://www.dik.se> (2008-01-15)

4.2.2 Innehållets betydelse för mottagaren

För att mottagaren ska finna en text tillräckligt intressant för att läsa den måste det finnas någonting i texten som tilltalar honom eller henne. Detta i sin tur leder till att mottagaren skapar en egen verklighetskonstruktion av innehållet som den har läst. Detta innebär att mottagaren gör en egen tolkning av det som redan har tolkats av sändaren. På det viset bygger mottagaren en ny verklighetsuppfattning som antingen har förstärkts eller förändrats.²³

4.3 Professionsteori

Begreppet profession kan beskrivas på mer än ett sätt, där ett av sätten är att beskriva det som yrke eller yrkesorganisation. Professionsbegreppet innefattar kvalificerad tjänsteproduktion, elitställning på arbetsmarknaden, självständighet i yrkesutövning och bland annat teoretisk vetenskaplig utbildningsgrund.

Genom att ha flera gemensamma intressen bildar individer inom en viss profession en konstitutiv enhet. Med gemensamt menas att individerna till exempel har en likartad akademisk utbildning eller yrkesutövning. Dessa individer är ofta medlemmar i ett och samma förbund. Medlemmarna bidrar till lojalitet och gemensamma intressen vilket även resulterar i att organisationen förstärks.²⁴

De yrkesgrupper som kan räknas till professioner är akademiker och de akademiska sammanslutningarna. Dessa har tillsammans byggt upp ett starkt monopol inom kunskapsyrket. Verksamhetsområden för akademikernas yrkesutövning kan uppdelas till hälso- och sjukvård/omsorg, juridisk/administrativ/ekonomisk, teknisk/naturvetenskapligt och undervisning/kultur.²⁵

Professioner identifieras allt oftare med förbundet de tillhör, till exempel fackliga organisationer. En facklig organisation har som mål att framställas som en enhet och arbetar med bland annat olika frågor som rör arbetsvillkor, professionella hierarkier samt med att särskilja professionernas specifika intressen.

Man kan urskilja fyra olika professionstyper; de "fria", de akademiska, statens samt kapitalets professioner. I de fria professionerna ingår bland annat småföretagare, hantverkare och entreprenörer. Denna professionsgrupp vänder sig till marknaden i allmänhet och styrs borgerligt. Den akademiska professionen vänder sig till det vetenskapliga samhället där samhällsvetenskap, naturvetenskap och humanvetenskap utgör grunden.²⁶

²³ Hultén, L-J (1993): *Journalistikens villkor*. Borås: Natur och Kultur. s 60

²⁴ Selander, S (1989): *Kampen om yrkesutövning, status och kunskap. Professionaliseringens sociala grund*. Lund: Studentlitteratur. s 41, 47, 58-59

²⁵ Selander, S (1989): *Kampen om yrkesutövning, status och kunskap. Professionaliseringens sociala grund*. Lund: Studentlitteratur. s 171

²⁶ Selander, S (1989): *Kampen om yrkesutövning, status och kunskap. Professionaliseringens sociala grund*. Lund: Studentlitteratur. s 42, 46

4.4 Sammanfattning av teoretiska utgångspunkter

Vi kommer att utgå från de teoretiska utgångspunkter som beskrivits och anpassa dessa till vår undersökning. Genom en kort sammanfattning ska vi redogöra för de viktigaste punkterna.

- Vi ser kommunikation som en linjär process där brus och feedback inte är av vikt för vår undersökning. Vi är inte intresserade av kommunikationen mellan mottagarens feedback till sändaren och inte heller av att titta på kommunikationens brus i facktidskriften.
- Masskommunikationsprocessen är indirekt vilket innebär att ett meddelande går via ett medium innan den når mottagaren. I vårt fall är den masskommunicerande kanalen facktidskriften i fråga.
- En facktidskrift bör vara skrivet för fackförbundets medlemmar och innehållet ska både väcka och vara av intresse för dess medlemmar.
- Innehållet i en facktidskrift styrs ofta från en skriven policy där ett krav är att den ska utgå från organisationens eller företagets intressen. Vad redaktionen i organisationen sedan bestämmer att skriva om i facktidskriften kan bero på policy, målgruppens önsknings och dess behov.
- Profession innebär att individer har en likartad akademisk utbildning eller yrkesutövning.

5 Problematisering

DIK är ett fackförbund som idag har cirka 21 000 medlemmar spridda inom ett brett arbetsområde. DIK:s medlemmar arbetar inom någon av ramarna för dokumentation, information, kommunikation och kultur. Inom DIK har alla medlemmar en akademisk bakgrund eller studerar till någon av de yrkesgrupper som fackförbundet representerar.

Kan facktidskriften DIK-forum kommunicera och informera alla sina medlemmar på ett likvärdigt sätt? Representeras alla yrkesgrupper inom likvärdigt i DIK-forum eller får någon yrkesgrupp mer uppmärksamhet än andra? En facktidskrifts uppgift är att vända sig till alla sina medlemmar i deras yrkesroll och därför bör den innehålla information som rör de olika yrkesgrupperna.²⁷ Då DIK-forum är en facktidskrift som ska representera sina medlemmar vill vi se om det finns material till varje yrkesgrupp i minst varje nummer av DIK-forum.

Vi vill också se om DIK-forum i dagsläget representerar alla sina medlemmar eller om det förekommer någon över- och/eller underrepresentation av vissa yrkesgrupper. Kommunicerar DIK-forum på ett sätt som en facktidskrift ska kommunicera med sina medlemmar eller blir facktidskriften helt ointressant för vissa yrkesgrupper?

Utifrån en students synpunkt är det även intressant att ta reda på om studenter representeras. Ytterligare en intressant aspekt att undersöka är jämförelsen mellan hur DIK-forums yrkesverksamma medlemmar och studenter representeras i förhållande till varandra. Hur mycket av DIK-forums material vänder sig direkt till de yrkesverksamma respektive studenter?

Utifrån vår teoribildning som vi ska tillämpa kommer vi att titta på kommunikationsprocessen, förståelse för facktidskrifternas ändamål, redaktionen och professionsteori. Kommunikationsprocessen är en viktig del för att se om DIK-forum lyckas med sin kommunikation utifrån de policyfrågor som en facktidskrift har. Redaktionen är en annan viktig aspekt att titta på för att se hur arbetsstrukturen är uppbyggd. Vi kommer även att använda oss av professionsteori för att kunna se om profession har inflytande på hur yrkesgrupper representeras i en facktidskrift.

Det kan uppstå konsekvenser om innehållet i facktidskriften DIK-forum vänder sig till vissa yrkesgrupper och inte till alla. De uteblivna yrkesgrupperna kan finna facktidskriften ointressant och därmed inte läsa den aktivt. De kanske enbart bläddrar igenom den snabbt. Facktidskriften är till för att alla medlemmar och det är de som ska läsa innehållet, men om facktidskriften inte är av intresse för medlemmarna tyder det på att kommunikationen är misslyckad.

²⁷ Hadenius, S och Weibull, L (2003): *Massmedier. En bok om press, radio & TV*. Falun: Albert: Bonniers Förlag. s 155-156.

6 Syfte och frågeställningar

6.1 Syfte

Syftet med vår studie är att genom en kvantitativ innehållsanalys kartlägga representationen av DIK:s yrkesgrupper i 18 nummer av DIK-forum. Genom detta vill vi se om det finns en viss yrkesgrupp som får större respektive mindre plats i facktidskriften, det vill säga om det förekommer en över- och/eller underrepresentation. En facktidskrift ska verka för fackförbundets medlemmar och därför är vi intresserade av att se om DIK-forum verkar för DIK:s medlemmar. Vi vill se representationen av DIK:s yrkesgrupper i form av hur stor mängd och hur ofta dessa företräds i något material av DIK-forum.

Utifrån vårt perspektiv som studenter finner vi det även intressant att studera i hur stor mängd ett material i DIK-forum vänder sig direkt till DIK:s yrkesverksamma respektive studenter. Vi vill därmed jämföra dessa två grupper med varandra för att se om det finns en skillnad i representativitet.

6.2 Frågeställningar

- *Hur ser innehållsfördelningen ut för DIK:s yrkesgrupper i DIK-forum?*
- *Över- och/eller underrepresenteras några av DIK:s yrkesgrupper i DIK-forum?*
- *Hur stor mängd av DIK-forums innehåll riktar sig direkt till yrkesverksamma respektive studenter?*

7 Material och metod

Under denna rubrik presenteras det undersökta materialet samt metoden som undersökningen utgår ifrån. Här presenteras också tillvägagångssättet utifrån metoden samt genomförandet av undersökningen.

7.1 Material

7.1.1 DIK-forum

Under år 2007 ändrade DIK antal utgivningsnummer för DIK-forum. Från att ha haft ett obestämt utgivningsantal ändrades detta till tio nummer per år.

Vi har valt att undersöka 18 nummer av facktidskriften DIK-forum. Dessa 18 nummer består av nio nummer från år 2006 och nio nummer från år 2007. Facktidskrifterna har valts ut genom ett strategiskt urval, detta för att ha lika många nummer från varje år och för att därefter kunna göra en generalisering för just de årgångarna. Med ett strategiskt urval menar vi att de 18 utvalda numren valdes utifrån ett medvetet val. För att vår undersökning skulle vara så aktuell som möjligt ville vi studera DIK-forum från år 2007. För att vår undersökning skulle uppnå en mättnad och för att resultaten skulle kunna generaliseras var det däremot inte tillräckligt att enbart studera nummer från år 2007 utan vi studerade även olika nummer från år 2006.

Det sista numret av DIK-forum hade ett utgivningsdatum som hamnar utanför vår tidsram för denna undersökning, vilket utmynnade i att vi använde de nio befintliga numren. För att ha lika många nummer från varje årgång valde vi att studera även nio nummer från år 2006. 18 nummer av DIK-forum räcker för att uppnå mättnad och för att vi ska kunna generalisera svaren då dessa nummer utgör nästan en tvåårig utgivning av DIK-forum. Enbart två nummer fattas för att utgivningen ska vara komplett för två år, vilket resulterar i en 90 procentig mättnad för hela undersökningen. Detta i sin tur gör att resultatet kan generaliseras till just de två årgångarna av DIK-forum.

7.1.2 Urval

För att begränsa vår undersökning har vi enbart valt att titta på material som; *artiklar*, *notiser* och *platsannonser*. Genom dessa material vill vi ta reda på vilken yrkesgrupp som innehållet direkt vänder sig till. Vi har enbart valt att studera dessa tre material eftersom de alla representerar en form av innehåll i DIK-forum. Vi har valt bort material som framsida, baksida och bland annat ledare eftersom dessa inte ger oss den information vi söker. Framsidan har vi valt bort då den redan förespråkar till något material som finns i facktidskriften. Baksidan har vi valt bort eftersom den tilltalar alla medlemmar och ger därför ingen enskilt uttryck. Till sist har vi valt bort ledaren för även den förespråkar till alla medlemmar och inte till någon specifik yrkesgrupp.

Genom att till exempel titta på olika artiklar vill vi se hur mycket varje yrkesgrupp syns i facktidskriften. Då DIK-forum har många notiser valde vi att även undersöka dessa då de utgör en stor del av facktidskriften som helhet. Platsannonser är en annan viktig del av DIK-forum, då dessa bland annat representerar de yrken där arbetskraften kommer att behövas. Artiklar och notiser skrivs för det mesta av redaktionen. Platsannonser kommer oftast in från olika arbetsgivare. Det som är intressant med platsannonser är att de ger en möjlighet för oss att se vilka yrkesgrupper som det annonseras mest om.

7.1.2.1 Avgränsning

Förutom framsida, baksida och ledare är det inte heller relevant för oss att studera innehåll som; *insändare, karriärtips, på nytt uppdrag, hallå, nya böcker, saphos spalt, reklamannonser, research* och *i nästa nummer*. Dessa olika innehåll är inte intressanta för vår undersökning då de vänder sig till alla medlemmar och inte till någon enskild yrkesgrupp.

I vissa av de undersökta numren förekommer det även lösa blad och/eller flyers som vi också bortser från eftersom de inte är en form av material som förekommer i varje nummer.

7.1.2.2 Litteratursökning

I sökandet efter information till bland annat tidigare forskning och teoretiska utgångspunkter började vi med att ploppa upp olika tänkbara sökord som verkade av vikt för vår undersökning. Vi ville få fram information om tidigare skrivna uppsatser eller rapporter om facktidskriften DIK-forum. Därefter var vi också intresserade av information angående den teoribildning som vi skulle använda oss av i vår undersökning. Några av dessa sökord var bland annat; *kommunikation, kommunikationsmodell, extern kommunikation* och *masskommunikation*. På databasen LIBRIS gav sökordet kommunikation 13256 träffar och 1143 träffar på JULIA. Om vi nu använde oss av trunkering direkt efter sökordet (*) visade resultatet istället 29757 träffar för kommunikation* på LIBRIS och 2291 träffar på JULIA.

Andra sökord som var av relevans för vår undersökning var; *tidskrift* och *facktidskrift*. På LIBRIS gav sökordet tidskrift 218 378 träffar och facktidskrift 64 träffar, medan det på JULIA gav 325 träffar för sökordet tidskrift och 4 träffar för facktidskrift. På www.uppsatser.se gav sökordet tidskrift 18 träffar och facktidskrift 0 träffar. I och med att vår undersökning utgår från att undersöka *DIK-forum* hade vi så även med detta som ett sökord. På www.uppsatser.se gav sökordet DIK-forum 10 träffar.

7.2 Metod

7.2.1 Kvantitativ ansats

När man arbetar kvantitativt analyseras material som därefter beräknas och resultatet redovisas i form av siffror. Syftet och målet vid en kvantitativ metod är att hitta samband, strukturer eller testa hypoteser.²⁸

“If you can’t count it, it doesn’t count”²⁹

Det finns en stor tilltro till den kvantitativa metoden eftersom den beskriver ett arbete utifrån siffror. Dock behöver inte den siffermässiga redovisningen betyda att det är det slutgiltiga och enda sanningen. Detta betyder att det resultat man får fram är ett resultat av det arbete som studerats, och alltså inte ett resultat av verkligheten.

För att en kvantitativ metod ska utföras helt korrekt bör forskaren vara objektiv och inte låta sina subjektiva tankar påverka undersökningen. Då vi angriper vårt problemområde genom ett strategiskt urval är vi medvetna om att vi inte kan nå en absolut sanning genom en kvantitativ ansats. Vi kommer enbart att kunna generalisera vårt resultat till den undersökning som vi utför. Därför kan en annan undersökning som har utförts på liknande sätt, men med annat urval, se annorlunda ut i resultatet. Den kvantitativa ansatsen utgör grunden för det vi vill undersöka, nämligen representativitet i form av kvantifiering. Genom det urval vi har gjort kommer vi att få fram ett statistiskt resultat som visar de olika yrkesgruppernas representation i DIK-forum. På detta vis kommer vi även att kunna se hur mycket i representation det skiljer mellan dessa olika yrkesgrupper i facktidskriften.

Våra frågeställningar utgör basen för den metod som vi kommer att använda. De frågeställningar som vi är intresserade av att få svar på är mer inriktade på att få fram ett statistiskt resultat, än att få en förståelse av innehållet. Utifrån detta resonemang är därför den kvantitativa metoden mest lämplig för denna typ av undersökning.

7.2.2 Kvantitativ innehållsanalys

Med hjälp av en kvantitativ innehållsanalys studeras ett budskap i en kommunikationsprocess. Innehållsanalysen är lämplig att använda när man vill undersöka ett fenomen som kan mätas eller räknas, så kallat kvantifieras. Den kvantitativa innehållsanalysen utgår från att enbart studera det manifesta och inte det latenta i ett budskap. Med det manifesta menas den omedelbara betydelsen i texten. Den kvantitativa innehållsanalysen utgår alltså inte från att studera textens djupare betydelse.³⁰ Genom att studera det manifesta i ett material studerar man hur ofta eller hur frekvent olika variabler förekommer i någon form av medietext. Förutom hur ofta eller hur frekvent något förekommer kan man också studera variablerna utifrån hur stort utrymme de får i tid och/eller rum.³¹

²⁸ Östbye, H, Knapkog, K, Helland, K, Larsen, L-O (2003): *Metodbok för medievetenskap*. Trelleborg: Liber AB. s 157

²⁹ Holme, I-M, Solvang, B-K (1997): *Forskningsmetodik. Om kvalitativa och kvantitativa metoder*. Lund: Studentlitteratur. s 150

³⁰ Östbye, H, Knapkog, K, Helland, K, Larsen, L-O (2003): *Metodbok för medievetenskap*. Trelleborg: Liber AB. s 64

³¹ Esaiasson, P, Gilljam, M, Oscarsson, H, Wängnerud, L (2007): *Metodpraktikan. Konsten att studera samhälle, individ och marknad*. Stockholm: Nordstedts Juridik AB. s 223-224

Vid en kvantitativ innehållsanalys utgår undersökningen från innehållet i en text, bild eller muntlig framställning, där resultatet redovisas siffermässigt. Den siffermässiga redovisningen arbetas fram genom att undersöka ett fenomen systematiskt, objektivt och kvantitativt.³² För att undersökningen skall kunna redovisas i form av ett statistiskt resultat bör undersökningen baseras på liktydiga och likvärdiga uppgifter med många analysenheter.³³ Innehållsanalysen ska vara systematiskt byggd i den meningen att man formulerar egna regler för hur materialet ska behandlas i form av variabler och kategorier. I undersökningen ska man även arbeta objektivt vilket innebär att författarens egna åsikter inte får påverka undersökningen och dess resultat.³⁴

Då vår undersökning bygger på att studera ett innehåll, material i DIK-forum, är denna metod lämplig att använda som analysinstrument. Eftersom vi enbart vill kunna klassificera ett material till en yrkesgrupp är denna analys därför mest lämplig att använda för vår undersökning. Vi är inte intresserade av att förstå innehållets betydelse i ett material, utan enbart av det siffermässiga resultatet av hur ofta ett material vänder sig till en viss yrkesgrupp.

Inför den kvantitativa innehållsanalysen formar vi kodnings- och tolkningsprinciper för undersökningen. Detta innebär att vi bygger upp analysinstrument som vi ska använda oss av för att kunna klassificera materialet.

Objektivitet innebär att man inte ska låta sina subjektiva tankar och åsikter påverka undersökningen. Trots att vi har en förförståelse av fenomenet vi undersöker försöker vi att inte låta oss påverka undersökningens analys och resultat. Genom att titta på undersökningen med objektiva ögon hjälper den kvantitativa innehållsanalysen oss att se om någon yrkesgrupp i materialet över- och/eller underrepresenteras.

7.2.3 Tolkningsregler och kodningsprinciper

Tolkningsreglerna handlar om hur vi vid en kvantitativ innehållsanalys ska klassificera innehållet i bilder, texter eller muntliga framställningar. Detta innebär att variabelvärdena och variablerna ska vara tydligt definierade.

Kodningsprincipen handlar om hur en analysenhet ska klassificeras. Med detta menar vi att om det till exempel finns en artikel i DIK-forum som handlar om en informatör som arbetar på ett museum kan man antingen klassificera artikeln inom yrkesgruppen informatör (inom vår kategorisering media och kommunikation) eller inom museiyrket. Denna kodningsprincip kallas för huvudandelsprincipen och kodas beroende på vad huvuddelen av artikeln handlar om. Den andra kodningsprincipen som man kan använda sig av är totaltäckningsprincipen vilket innebär att man delar upp en svårt kodad artikel som två innebörder, där det ena klassas som media och kommunikationsyrken och det andra som museiyrken.³⁵

³² Östbye, H, Knapskog, K, Helland, K, Larsen, L-O (2003): *Metodbok för medievetenskap*. Trelleborg: Liber AB. s 213-214

³³ Esaiasson, P, Gilljam, M, Oscarsson, H, Wängnerud, L (2007): *Metodpraktikan. Konsten att studera samhälle, individ och marknad*. Stockholm: Nordstedts Juridik AB. s 223

³⁴ Östbye, H, Knapskog, K, Helland, K, Larsen, L-O (2003): *Metodbok för medievetenskap*. Trelleborg: Liber AB. s 213-214

³⁵ Esaiasson, P, Gilljam, M, Oscarsson, H, Wängnerud, L (2007): *Metodpraktikan. Konsten att studera samhälle, individ och marknad*. Stockholm: Nordstedts Juridik AB. s 233-234

7.2.4 Tillvägagångssätt vid kvantitativ innehållsanalys

7.2.4.1 Klassificering av artiklar

Genom att analysera DIK-forums artiklar vill vi nå det manifesta innehållet. Detta innebär att vi vill se vilken yrkesgrupp som texten direkt riktar sig till. Vi har både tittat på texten och den eventuella bilden som samverkar i kontexten. Detta innebär att bilden i relation till texten kan hjälpa oss vid klassificering av en yrkesgrupp. Bilden kan i många fall vara ett förstärkande element när ett material ska klassificeras. Många gånger kan bilden lättare förtälja vad texten handlar om. När till exempel en text är svårtolkad kan man, genom att studera bilden, lättare se vilken yrkesgrupp som den riktar sig till.

För att kunna klassificera en artikel under en bestämd variabel har vi strukturerat upp olika associationer. Dessa associationer består av hur något ska klassificeras korrekt samt ge en objektiv bild av helheten. En artikel som behandlar en utställning på ett museum har vi därför valt att klassificera inom yrket museiyrke. De regler som ska följas för att det ska vara möjligt att klassificera en variabel på detta sätt är att texten ska innehålla ord i form av associationer som kan sammankopplas med dess yrke. Ord som associerar till museiyrket är exempelvis: *utställning, museum, pedagog* med mera.

I de artiklar där vi inte kan urskilja någon särskild yrkesgrupp kommer vi att klassificera under gruppen *alla*, som är en gemensam beteckning för alla medlemmar inom DIK-forum. Denna klassificering gäller även för notiser.

Under artiklar har vi valt att lägga ihop innehåll som *debattartiklar, krönikor* och *reportage*. Denna klassificering beror på att vi inte ville bli av med en stor del av DIK-forums utbud och för att vi ville begränsa våra variabler. Vi har valt att lägga samman debattartiklar, krönikor och reportage i samlingsnamnet artiklar eftersom de för sig hade utgjort en liten mängd data. På detta sätt får vi också en större mängd data för artiklar. Artikel är ett samlingsnamn för olika typer av artiklar och utifrån detta valde vi att lägga in debattartiklar, krönikor och reportage under samlingsnamnet artikel.

7.2.4.2 Klassificering av notiser

I vissa notiser kan det förekomma ett ord som är en rubrik för vad notisen handlar om och vem eller vilket yrke den riktar sig till. Om ordet är "student" klassificerar vi notisen till yrkesgruppen student, eftersom texten vänder sig till studenter. Om ingen rubrik förekommer i en notis klassificerar vi notisen precis på liknande sätt som en artikel, genom att titta på huvudandelsprincipen.

För att klassificera ett material som en notis tittar vi på dess längd. En notis ska bestå av högst tre stycken³⁶ och om den är längre klassificerar vi den därför som en artikel.

7.2.4.3 Klassificering av platsannonser

Vid klassificering av platsannonser tittar vi på den direkta yrkesgruppen som benämns. Detta innebär att om en platsannons söker en informatör klassificerar vi den inom media och kommunikationsyrken. Då det istället förekommer en platsannons som söker en bibliotekariechef klassificerar vi den inom yrkesgruppen bibliotekarie och inte *alla* som är samlingsbeteckning för alla yrkesgrupper inklusive chefer.

³⁶ Larsson, S (2001): *Att skriva i tidning*. Stockholm: Natur och Kultur. s 41

Om det i en och samma platsannons förekommer mer än en tjänst använder vi oss av totaltäckningsprincipen. Detta innebär att vi delar upp platsannonsen i de olika tjänster som den innefattar. Ett exempel på detta är om en platsannons söker en bibliotekschef samt en bibliotekarie delar vi upp annonsen i två och klassificerar dem var för sig, som två olika platsannonser. Om det däremot finns fyra platser, i en och samma platsannons för en och samma tjänst, klassificerar vi de fyra platserna som en enda platsannons. I vissa platsannonser förekommer det även yrken som vi inte kan klassificera under någon av DIK:s yrkesgrupper då de inte finns representerade. Exempel på dessa yrken är räddningsingenjör och livsmedelsinspektör. Dessa yrkesgrupper kommer vi att utelämna från undersökningen.

7.2.4.4 Klassificering av yrkesgrupper

Facktidskriften DIK-forum ska representera yrkesgrupperna; *arkeolog, arkivarie, bibliotekarie, byggnadsantikvarie, förlagsredaktör, hemslöjdskonsulent, informatörsyrken, konservator, kulturförmedlare, museiyrken, språkyrken, teckenspråkstolk, turismyrken* och *webbredaktör*.

Utifrån dessa yrkesgrupper har vi valt att lägga samman vissa yrken som ligger nära varandra och därmed kan benämnas under en och samma kategori. De yrken som vi kategoriserat om är *informatörsyrken* och *webbredaktör* som ligger under samlingsnamnet *media och kommunikationsyrken*, samt *teckenspråkstolk* och *språkyrken* som har fått samlingsnamnet *språktolksyrken*. De resterande yrkesgrupperna förblir det samma som ovan.³⁷

7.2.4.5 Associationer till olika yrkesgrupper

För att kunna urskilja vilken yrkesgrupp som ett innehåll vänder sig till har vi konstruerat ett analysverktyg. Vi har tagit fram associationer som kan sammankopplas till yrken. Med detta menar vi att då vi undersöker ett material ska vi kunna urskilja vilket yrke materialet vänder sig till med hjälp av dessa associationer.

Ord som kan associeras till yrkesgrupperna är exempelvis:

- Arkivarie; *arkiv, historiska föremål, historia* och *bevaring*
- Bibliotekarie; *böcker, information, granskning* och *källor*
- Förlagsredaktör; *produktion, manus, tryckt litteratur, textgranskning, layout, tryckteknik* och *bildbehandling*
- Hemslöjdskonsulent; *textil, slöjdekunskande* och *materialkännedom*
- Media och kommunikationsyrken; *webb, tv, radio, information, kommunikation* och *PR*
- Kulturförmedlare; *kultur, konsult, projektledare, producent* och *administratör*
- Museiyrken; *pedagog, museum, utställningar* och *intendenter*
- Språktolksyrken; *tolk, teckenspråk, översättare, språkkonsult* och *dialekter*
- Turismyrken; *guide, turism* och *resor*
- Arkeolog; *fortid, utgrävning, kartläggning* och *dokumentation*
- Byggnadsantikvarie; *antikvarie, kulturhistoriska värden, kartläggning, ritningar* och *byggnader*
- Konservator; *arkeologiska fynd* och *rekonstruktioner*

³⁷ Se bilaga 1

- Studenter; *studerande, högskola och universitet*

De associationer vi tagit upp här ovan är enbart enstaka ord som kan härleda till andra väsentliga associationer. Ett exempel på detta är associationen kultur som kan härleda till dans, konst och teater. Denna association är även ett exempel på när vi kan använda oss av vårt logiska förnuft för att kunna klassificera ett innehåll.

Variabeln *alla* har inga associationer på samma sätt som de olika yrkesgrupperna och studenter. Vi har klassificerat ett innehåll under denna variabel om ett innehåll inte vänder sig till någon specifik yrkesgrupp eller om innehållet är av intresse för alla medlemmar i DIK-forum.

7.2.4.6 Variabler

Under denna rubrik kommer vi att kortfattat förklara de olika variabler som vi har ställt upp. En komplett beskrivning av variabler och dess variabelvärden finns i bilaga 1.

Variabel 1 – Identifikationsnummer

Denna variabel består av alla de 18 nummer av facktidskriften DIK-forum. Under denna variabel betecknas facktidskriftens identifikation i form av år, månad, dag och nummer. Exempel på detta är 071116-9, där 9 står för vilket nummer som tidskriften har och datumet står för utgivningsdagen.

Variabel 2 – Material

Denna variabel beskriver vad det är för material som undersökts. Materialet är antingen artikel, notis eller platsannonser.

Variabel 3 – Yrkesgrupp

Beteckningen yrkesgrupp står för den yrkesgrupp som framförs i facktidskriftens olika typer av material. Utöver de yrkesverksamma grupperna finns även *studenter* och *alla*. *Alla* är en klassificering som innebär att ett material vänder sig till alla sina medlemmar, det vill säga; alla de yrkesverksamma, studenter, entreprenörer samt chefer.

Variabel 4 – Omfång

Omfånget beskriver hur stort ett visst material är. Omfånget beskriver materialets storlek i mått.

Variabel 5 – Fördelning

Denna variabel beskriver om materialet är direkt skrivet för yrkesverksamma respektive studenter.

7.2.5 Genomförande av undersökningen

Genom att använda oss av den kvantitativa innehållsanalysen vill vi ta reda på hur ofta DIK:s yrkesgrupper representeras i de 18 numren som vi kommer att undersöka. Samtidigt vill vi också se om någon yrkesgrupp över- och/eller underrepresenteras i DIK-forums material. Utifrån en students perspektiv är vi också intresserade av att se hur ofta ett material direkt riktar sig till studenter. Vi kommer att titta på material som artiklar, notiser och platsannonser. För att vi ska kunna klassificera ett material till en specifik yrkesgrupp ska vi med hjälp av vårt analysinstrument kunna bedöma vilken yrkesgrupp som ett material vänder sig till. Genom ord som associerar till någon yrkesgrupp i ett material kan vi lättare se vilken yrkesgrupp som texten vänder sig till. Men vi kan också se detta utifrån den beskrivning som DIK själva presenterar.³⁸ Detta innebär inte att vi enbart kommer att klassificera ett material utifrån associationer, utan dessa associationer kommer att vara ett hjälpmedel för den slutgiltiga klassificeringen. Allt material kommer vi att läsa igenom men detta kommer att ske utifrån ett manifest perspektiv. Vi är inte ute efter att förstå texten djupare, utan enbart se den omedelbara betydelsen. Med detta menar vi att det är den omedelbara yrkesgruppen som döljer sig i materialet som vi är intresserade av att se. Utifrån denna utgångspunkt är det mer relevant för oss att använda en kvantitativ metod framför en kvalitativ. Detta för att en kvalitativ studie skulle innebära en djup förståelse för textens betydelse, vilket vi inte är intresserade av.

Utifrån variablerna *yrkesgrupper* och *material* har vi utformat andra variabler som kan ge tydligare svar på hur mycket en yrkesgrupp över- och/eller underrepresenteras i DIK-forum. Med hjälp av variabeln *omfång* kommer vi att kunna se hur stor representation en viss yrkesgrupp får i ett material, och genom variabeln *fördelning* kommer vi att kunna se hur stor del av materialet som direkt vänder sig till DIK:s yrkesverksamma respektive studenter.

När vår empiri är insamlad och klar kommer vi att använda oss av SPSS. Med hjälp av programmet kommer vi att kunna ta fram statistiska frekvens- och korstabeller. Vi är intresserade av att ta reda på resultatet främst med hjälp av tabeller, dock kan vi även utforma diagram eftersom det i vissa fall kan visa resultatet mer tydligt.

7.2.6 Metodkritik

Med hjälp av den kvantitativa metoden får man fram ett statistiskt resultat, men detta resultat kan i sin tur inte ge en förklaring till hur eller varför ett fenomen ser ut som det gör. Utifrån den kvantitativa metoden ger vår undersökning svar på hur frekvent det förekommer ett material riktat till en enskild yrkesgrupp. Men metoden ger däremot inte svar på en fråga om varför en yrkesgrupp till exempel har en representation av 10 procent. Den kvantitativa metoden visar att så är fallet, men ger ingen djupare förklaring till varför det ser ut som det gör, till skillnad från den kvalitativa metoden.

Ett annat problem med den kvantitativa metoden uppstod när vi skulle samla in vår empiri i SPSS. Eftersom vi inte har några djupare kunskaper av detta program tog det lite tid för oss att se hur vi skulle göra för att ställa upp våra variabler i uträkningen, det vill säga vilken variabel som skulle vara den beroende respektive oberoende. Den rätta placeringen av dessa variabler kom vi fram till då vi testade oss fram genom att byta plats på variablerna, och på detta sätt se hur resultatet blev.

³⁸ Se bilaga 2

7.3 Utvärdering av undersökningens kvalitet

Under genomförandet av en undersökning är det viktigt att inga systematiska eller slumpmässiga fel uppstår vid frågeställningar eller vid insamling av empirin. För att kunna uppnå en hög validitet och reliabilitet är det viktigt att hela tiden titta på undersökningen med kritiska ögon samt att vara noggrann vid bearbetning av den insamlade empirin.³⁹

7.3.1 Förförståelse

Vi har bildat oss en förförståelse av fenomenet vi undersöker genom bland annat vår utbildning men också genom att vi båda är medlemmar i DIK. På detta vis har vi redan en förförståelse för hur DIK-forums innehåll ser ut då vi har tillgång till facktidskriften.

Eftersom vi själva är studenter, finns det en risk att vi uppfattar gruppen studenter som underrepresenterade i DIK-forum. Detta är vi dock medvetna om men vi har försökt att vara så objektiva som möjligt i vår undersökning.

7.3.2 Validitet

Validitet handlar om att vi undersöker det vi påstår att vi undersöker. Med detta menas att vi undersöker det vi säger att vi ska undersöka i vår problemställning och vårt syfte. Validitet kan även beskrivas som en överensstämmelse mellan de teoretiska utgångspunkter som vi har ställt upp och operationella indikatorer.⁴⁰ Dessa faktorer är nödvändiga under forskningsprocessen för att det ska vara möjligt att få ett slutresultat med hög validitet. Validiteten är beroende av det vi mäter och om det sedan mynnar ut i undersökningens frågeställningar.

Vår undersökning har hög validitet genom relevant empiri och analysmetod. Med relevant empiri menar vi att de 18 numren av DIK-forum som vi har undersökt har strategiskt valts ut för att ge en aktuell bild av hur yrkesgrupperna inom DIK-forum representeras. Utifrån de 18 numren uppnår vår undersökning en giltighet för årgångarna 2006 och 2007. Detta ger tillsammans en mättnad på 90 procent av de totalt utgivna numren. Denna siffra är tillräckligt hög för att vi ska kunna få fram ett giltigt statistiskt resultat.

7.3.3 Reliabilitet

Reliabiliteten bestäms av hur mätningarna utförs och hur noggrann man är vid bearbetning av information. Hög reliabilitet uppnås om olika oberoende mätningar av ett och samma fenomen ger samma eller ungefärligen likartade resultat. För att kunna få hög reliabilitet är det viktigt att vara uppmärksam och noggrann vid undersökningen och för att det inte ska förekomma felaktiga inmatningar.⁴¹

³⁹ Holme, I-M, Solvang, B-K (1997): *Forskningsmetodik. Om kvalitativa och kvantitativa metoder*. Lund: Studentlitteratur. s 163

⁴⁰ Esaiasson, P, Gilljam, M, Oscarsson, H, Wängnerud, L (2007): *Metodpraktikan. Konsten att studera samhälle, individ och marknad*. Stockholm: Nordstedts Juridik AB. s 63

⁴¹ Holme, I-M, Solvang, B-K (1997): *Forskningsmetodik. Om kvalitativa och kvantitativa metoder*. Lund: Studentlitteratur. s 163-169

Vid vår undersökning har vi samlat in och fört över data till SPSS. Vi valde att först samla in vår empiri och skriva ner det på papper innan vi förde över empirin till SPSS. Vid överföringen dubbelkollade vi även kodningen för alla inmatningar. Detta för att se att vi inte har missat eller angivit fel empirisk data. När vi väl var klara med överföringen av den empiriska datan utförde vi ett reliabilitetstest. Detta reliabilitetstest utfördes på så vis att vi gick igenom hela vår inmatning av empirisk data sammanlagt fyra gånger. Detta test innebar att vi fick gå igenom alla nummer av DIK-forum för att se så att vi hade klassificerat empirin på rätt sätt. Det vill säga att vi hade angivit rätt kod till rätt material och rätt kod för rätt yrkesgrupp. Medan den ena av oss matade in kodningen i SPSS, läste den andra upp hur denna kod skulle tolkas, och på detta sätt växlade vi även plats med varandra. Genom hela den empiriska datainsamlingen hjälptes vi åt när vi hade svårt att koda eller klassificera ett innehåll, om en av oss missade någonting i materialet uppmärksammade den andra det.

8 Resultatredovisning

8.1 Det undersökta materialets statistik

		Material
N	Giltig	818
	Bortfall	0

Tabell 5: Statistik över giltighet och bortfall i material.

Undersökningen har bestått av 18 nummer av facktidskriften DIK-forum. Utifrån dessa nummer har sammanlagt 818 artiklar, notiser och platsannonser undersökts. Undersökningen har inte haft något bortfall då det har utförts efter det material som har funnits till hands. Detta innebär att materialet inte på något sätt var förutbestämt i exakta antal och att undersökningen därmed saknar ett bortfall som tabell 1 redovisar.

8.2 Så ser innehållsfördelningen ut i DIK-forum

Under denna del av resultatredovisningen kommer vi att redovisa olika frekvensfördelningar i DIK-forums innehåll. Frekvensfördelning innebär hur ofta ett material representerar en yrkesgrupp. Vi kommer att redovisa frekvensfördelning för det undersökta materialet, för DIK:s yrkesgrupper och för hur innehållet förhåller sig mellan studenter respektive yrkesverksamma.

8.2.1 Frekvensfördelning av material

		Frekvens	Procent
Giltig	Artikel	177	21,6
	Notis	174	21,3
	Platsannons	467	57,1
	Totalt	818	100,0

Tabell 6: Frekvensfördelning av material redovisat i antal och procent.

Tabell 2 redovisar för frekvensfördelningen i material. Utifrån tabellen kan vi utläsa att platsannonser utgör den största delen av DIK-forums innehåll med ett antal på 467 stycken, vilket utgör ett procenttal på 57,1.⁴²

Efter platsannonser återfinns artiklar som är den andra största gruppen med 21,6 procent, därefter följer den minsta gruppen notiser med 21,3 procent. De två sistnämnda grupperna ligger dock mycket nära varandra.

⁴² Se bilaga 3, diagram 1

8.2.2 Frekvensfördelning av yrkesgrupper

	Frekvens	Procent
Giltig Arkivarie	68	8,3
Bibliotekarie	214	26,2
Förlagsredaktör	7	,9
Hemslöjdskonsulent	4	,5
Media och kommunikationsyrken	68	8,3
Kulturförmedlare	63	7,7
Museiyrken	138	16,9
Språktolksyrken	7	,9
Turismyrken	5	,6
Arkeolog	23	2,8
Byggnadsantikvarie	54	6,6
Konservator	11	1,3
Student	25	3,1
Alla grupper	131	16,0
Totalt	818	100,0

Tabell 7: Frekvensfördelning av yrkesgrupper redovisat i antal och procent.

Tabell 3 visar den totala representationen av yrkesgrupper i allt material. Resultatet visar att yrkesgruppen bibliotekarie representeras mest och har en frekvens på 214 stycken, vilket utgör ett procenttal på 26,2. Efter yrkesgruppen bibliotekarie hamnar museiyrken på andra plats med 16,9 procent. Den yrkesgrupp som däremot tilldelats minst representation är hemslöjdskonsulent med 0,5 procent. Gruppen studenter representeras med 3,1 procent och variabeln *alla grupper* utgör ett procenttal på 16 procent.

I tabell 3 redovisas att det finns en splittrad representation bland yrkesgrupperna. Med detta menas att det finns en skillnad i hur ofta och/eller hur frekvent ett material publiceras till en yrkesgrupp. Detta redovisas i bilaga 3, tabell 4 där man kan utläsa hur representationen av yrkesgrupperna ser ut i varje nummer av DIK-forum. En facktidskrift är en kommunicerande kanal för förbundets medlemmar och har i uppgift att informera mottagaren om vad som händer kring dess yrkesområde.⁴³ För att kunna fånga läsarens uppmärksamhet och intresse är det viktigt att innehållet i facktidskriften vänder sig till den specifika läsaren. Det är med andra ord viktigt att det finns en spridning i tidskriften som alla yrkesgrupper kan ta del av.

För tabell- och diagramförteckning av yrkesgruppernas fördelning se bilaga 3, diagram 2 och tabell 4.

⁴³ Se rubrik 2.2.1

8.2.3 Frekvensfördelning mellan studenter och yrkesverksamma

		Frekvens	Procent
Giltig	Student	24	2,9
	Yrkesverksamma	794	97,1
	Totalt	818	100,0

Tabell 5: Innehållsfördelning av material (artikel, notis, platsannonser).

		Frekvens	Procent
Giltig	Student	24	6,8
	Yrkesverksamma	327	93,2
	Totalt	351	100,0

Tabell 6: Innehållsfördelning av material utan platsannonser.

Tabell 5 redovisar en fördelning i allt material där innehållet antingen vänder sig direkt till studenter respektive yrkesverksamma. I tabell 6 redovisas ett korrigerat resultat av tabell 5 där materialet platsannonser har uteslutits. Platsannonser har uteslutits i tabell 6 för att ge en mer rättvis bild av verkligheten då det i DIK-forum inte förekommer några direkt riktade platsannonser till studenter.

Resultatet i tabell 6 har beräknats på följande sätt:

$$Y/X*100$$

”Y” = artiklar, notiser

”X” = summan av yrkesverksamma + studenter

För att ta bort platsannonser från kalkylationen subtraheras den totala summan med antal platsannonser.⁴⁴

$$818-467= 351$$

För att ta bort platsannonser från gruppen yrkesverksamma subtraheras summan för de yrkesverksamma (794) med summan för platsannonser (467).

$$794-467=327$$

Den nya siffran för den totala summan blir därmed 351, för de yrkesverksamma utan platsannonser blir summan 327 medan siffran för studenter förblir detsamma, således 24.

Efter denna beräkning kan formeln ovan appliceras:

- Yrkesverksamma: $327/351 * 100 = 93,2 \%$

- Studenter: $24/351 * 100 = 6,8 \%$

Enligt tabell 6 vänder sig materialet i DIK-forum 93,2 procent till de yrkesverksamma medan 6,8 procent vänder sig till studenter. Detta resultat är redovisning av hur representationen av studenter ser ut. Resultatet kan också uttryckas i frekvens där de yrkesverksamma förekommer 327 gånger och studenter 24 gånger av det totala materialet på 351 stycken.

⁴⁴ Se tabell 2

8.3 Yrkesgruppernas representation i DIK-forums material

Under denna del av resultatredovisningen kommer vi att redovisa hur DIK:s yrkesgrupper representeras i material och även yrkesgruppernas fördelning och omfång i varje nummer av DIK-forum.

8.3.1 Materialfördelning av yrkesgrupperna

Count		Material			Totalt
		Artikel	Notis	Platsannonser	
Yrkesgrupp	Arkivarie	6	3	59	68
	Bibliotekarie	34	22	158	214
	Förlagsredaktör	4	1	2	7
	Hemslöjdskonsulent	1	2	1	4
	Media och kommunikationsyrken	21	11	36	68
	Kulturförmedlare	18	9	36	63
	Museiyrken	28	19	91	138
	Språktolksyrken	2	1	4	7
	Turismyrken	0	0	5	5
	Arkeolog	2	6	15	23
	Byggnadsantikvarie	3	3	48	54
	Konservator	1	0	10	11
	Student	11	14	0	25
	Alla grupper	46	83	2	131
	Totalt	177	174	467	818

Tabell 7: Materialfördelning av yrkesgrupper.

Tabell 7 redovisar de olika yrkesgruppernas representation i artikel, notis och platsannonser. I tabellen kan det utläsas att yrkesgruppen bibliotekarie har en övervägande stor andel i allt material. I artiklar har bibliotekarier en frekvens på 34, i notiser 22 och i platsannonser 158. Sammanlagt blir detta en frekvens på 214 stycken. Tätt följt av bibliotekarie representeras museiyrken, media och kommunikationsyrken och kulturförmedlare mest i artiklar och notiser. De minst representerade yrkesgrupperna är turismyrken, som inte förekommer alls i artiklar eller notiser, men däremot fem gånger i platsannonser. Även hemslöjdskonsulent är en yrkesgrupp, som är bland de yrkesgrupper som representeras minst. Under artiklar representeras yrkesgruppen en gång, två gånger i notiser och en gång i platsannonser.

Studenter representeras 11 gånger i artiklar och 14 gånger i notiser, dock förekommer inte gruppen någon gång i platsannonser. Material som vänder sig till alla grupper förekommer 46 gånger i artiklar och 83 gånger i notiser.

För diagramförteckning se bilaga 3, diagram 3. För tabellredovisning i procent se bilaga 3, tabell 8.

8.3.2 Yrkesgruppernas fördelning i varje nummer av DIK-forum

I tabell 4 redovisas hur många gånger och hur ofta en yrkesgrupp förekommer i varje enskilt nummer av DIK-forum.⁴⁵ Resultatet visar att turismyrken förekommer endast i två nummer, tre gånger i id-nummer 070126-1 och två gånger i 060124-1. Yrkesgruppen hemslöjdskonsulent är också en av de yrkesgrupper som representeras minst efter turismyrken. Hemslöjdskonsulenten förekommer i fyra nummer och det en gång i varje nummer.

Den mest representerade yrkesgruppen är bibliotekarie som finns representerad i varje nummer, och då även flest gånger. Andra yrkesgrupper som representeras minst en gång i varje nummer är museiyrken, media och kommunikationsyrken och arkivarie. Studenter representeras i 13 nummer av de totala 18. I sex nummer representeras studenter till största del en gång och flest gånger förekommer gruppen i numret med id-nummer 060912-10.

8.3.3 Materialets omfång fördelat bland yrkesgrupperna

Count		Omfång						Totalt
		Mindre än 1/4-sida	1/4-sida	1/2-sida	Helsida	2-sidor	Fler än 2-sidor	
Yrkesgrupp	Arkivarie	30	17	12	7	2	0	68
	Bibliotekarie	106	56	30	15	3	4	214
	Förlagsredaktör	1	2	0	1	0	3	7
	Hemslöjdskonsulent	2	0	1	0	1	0	4
	Media och kommunikationsyrken	24	14	11	11	4	4	68
	Kulturförmedlare	30	15	2	5	9	2	63
	Museiyrken	75	22	18	9	9	5	138
	Språktolksyrken	2	3	0	1	1	0	7
	Turismyrken	0	5	0	0	0	0	5
	Arkeolog	13	3	2	3	1	1	23
	Byggnadsantikvarie	29	16	4	2	3	0	54
	Konservator	6	4	0	0	1	0	11
	Student	12	4	3	3	3	0	25
	Alla grupper	73	16	10	20	9	3	131
Totalt		403	177	93	77	46	22	818

Tabell 9: Yrkesgruppernas representation i omfång.

Tabell 9 redovisar för hur stor representativitet som en yrkesgrupp har fått i materialen. Med detta menas att man utifrån tabellen kan utläsa att yrkesgruppen bibliotekarie representeras mest där materialtes omfång är *mindre än 1/4-sida*. Den minst representerade yrkesgruppen inom detta omfång är förlagsredaktör, medan yrkesgruppen turismyrken inte representeras alls. Sammanlagt representeras yrkesgruppen bibliotekarie mest i omfång; *mindre än 1/4-sida*, *1/4-sida*, *1/2-sida* och *helsida*. Under omfånget *2-sidor* redovisar tabell 9 att omfånget är lika stort för yrkesgrupperna kulturförmedlare och museiyrken. Den yrkesgrupp som har mest representativitet inom omfånget *fler än 2-sidor* är yrkesgruppen museiyrken.

Tabellen redovisar för att de flesta yrkesgrupperna representeras mest i omfånget *mindre än 1/4-sida*.

⁴⁵ Se bilaga 3, tabell 4

8.4 Sammanfattning av resultatredovisningen

Det som har framkommit i resultatredovisningens olika delar är att det finns en klar överrepresentation av yrkesgrupperna bibliotekarie och museiyrken. Den mest representerade yrkesgruppen är bibliotekarie, därefter följer museiyrken på andra plats och som den tredje största yrkesgruppen representerad i artiklar är media och kommunikationsyrken. Den mest representerade yrkesgruppen i materialet notiser är studenter och under materialet platsannonser representeras yrkesgruppen arkivarie mest. Detta resultat redovisas också som omfång.

Den yrkesgrupp som representeras minst i materialet artiklar och notiser är turismyrken, som inte representeras alls i något av de 18 numren. Efter yrkesgruppen turismyrken är de minst representerade yrkesgrupperna konservator, hemslöjdskonsulent och språktolksyrken. Yrkesgruppen konservator saknar dock helt representation i materialet notiser.

Under platsannonser representeras gruppen studenter inte alls medan yrkesgrupperna hemslöjdskonsulent och förlagsredaktör representeras endast en gång respektive två gånger.

Resultatet visar att materialet platsannonser utgör mer än hälften av det undersökta materialet i DIK-forum, och att artiklar och notiser utgör en ungefär lika stor andel i materialinnehåll.

I jämförelse mellan de yrkesverksamma och studenter visar resultaten att 6,8 procent av den totala mängden artiklar och notiser riktar sig till studenter, medan 93,2 procent av detta innehåll riktar sig till yrkesverksamma.

Slutligen visar resultaten tydligt en splittring av representation mellan yrkesgrupperna. Det finns stor skillnad mellan hur frekvent den största yrkesgruppen representeras gentemot den minsta i varje nummer av DIK-forum. Resultaten visar en påtaglig skillnad i vilken yrkesgrupp materialet vänder sig mest respektive minst till.

9 Resultatdiskussion

Under denna rubrik presenteras den diskussion som uppkommit kring resultaten. Här presenteras också olika förslag till vidare forskning inom det undersökta området.

9.1 Hur ser innehållsfördelningen ut för DIK:s yrkesgrupper i DIK-forum?

Utifrån resultatet av undersökningen har det framkommit att det finns yrkesgrupper som representeras i större utsträckning än andra. Innehållet i DIK-forum vänder sig mest till yrkesgruppen bibliotekarie och minst till yrkesgruppen hemslöjdskonsulent.

En facktidskrift styrs ofta av en skriven policy där innehållet ska utgå från organisationens och dess medlemmars intressen. Detta innebär att DIK-forum ska ha intressant information som alla dess medlemmar kan ha nytta av, vilket betyder att medlemmarna ska känna tillhörighet samt få relevant och intresseväckande information som rör deras yrkesområde. Det kanske till exempel inte är av intresse för yrkesgruppen hemslöjdskonsulent att läsa DIK-forum om innehållet i den till stor del består av en överrepresenterad yrkesgrupp.

Eftersom yrkesgruppen bibliotekarie tar upp en sådan stor del av allt material har inte de andra yrkesgrupperna stor representation. Fyra av yrkesgrupperna har dessutom en frekvens som är mycket låg där de enbart representeras ett fåtal gånger och det inte ens i allt material. När det finns några yrkesgrupper som inte representeras alls i en facktidskrift kan detta tolkas som en misslyckad kommunikation från sändarens sida, då en facktidskrift ska verka för alla sina medlemmar.

Då det finns en stor spridning i yrkesgruppernas representation i DIK-forum kan detta ha att göra med organisationens och redaktionens övergripande roll i bestämmandet av hur innehållet ska se ut. Det material som väljs ut kan bero på en yrkesgrupps medlemsantal. Har en yrkesgrupp många fler medlemmar än andra är det möjligt att det publiceras mer till just den yrkesgruppen. Om det är så att DIK-forum publicerar mer material till den yrkesgrupp med flest antal medlemmar är detta förståeligt utifrån ett logiskt perspektiv. Dock kan detta resultera i att facktidskriften blir ointressant för andra yrkesgruppers medlemmar.

9.2 Över- och/eller underrepresenteras några av DIK:s yrkesgrupper i DIK-forum?

DIK:s ställningstagande är att yrke och utbildning utgör grunden för medlemskap.⁴⁶ För att vara medlem inom DIK krävs alltså att man som medlem har en akademisk bakgrund. Detta innebär att yrket som man arbetar inom klassas som en profession. Trots detta visar resultatet att det förekommer över- och underrepresentation bland yrkesgrupperna. Kopplat till den första frågeställningen har vi fått fram att yrkesgruppen bibliotekarie är den yrkesgrupp som överrepresenteras i allt material. Förutom yrkesgruppen bibliotekarie kan vi konstatera att även yrkesgruppen museiyrken överrepresenteras.

⁴⁶ Se rubrik 2.1

De yrkesgrupper som har en stor underrepresentation i DIK-forum är; turismyrken och hemslöjdskonsulent. Dessa yrkesgrupper utgör en mindre andel medlemmar än yrkesgruppen bibliotekarie och museiyrken, vilket kan ge en förklaring till denna underrepresentation.

Ann Nilsson och Anna Eriksson, som har skrivit D-uppsatsen *Omvärldsbevakning och folkbibliotek – En innehållsanalys av facktidskrifter inom biblioteksområdet* klassificerar DIK-forum som enbart en biblioteksfacktidskrift. Denna klassificering har gjorts utifrån författarnas urval som var att titta på omvärldsbevakning i två olika biblioteksfacktidskrifter. Eftersom DIK-forum även vänder sig till andra yrkesgrupper än bibliotekarie kan inte facktidskriften klassificeras enbart som en biblioteksfacktidskrift.

DIK har idag sju delföreningar som har ett varierande medlemsantal, från enbart några hundra till flera tusen.⁴⁷ Varför en yrkesgrupp över- och underrepresenteras kan också bero på hur länge en yrkesgrupp har varit en del av fackförbundet. En annan förklaring till detta kan även vara att redaktionen på organisationen har en koppling till de överrepresenterade yrkesgrupperna.

9.3 Hur stor mängd av DIK-forums innehåll riktar sig direkt till yrkesverksamma respektive studenter?

Studenter utgör cirka 3 000 av det totala medlemsantalet i DIK, och detta medlemsantal är näst intill lika stort som medlemsantalet i de överrepresenterade yrkesgrupperna. I jämförelse med medlemsantalet relaterad till de överrepresenterade yrkesgrupperna underrepresenteras denna grupp. Resultatet redovisar att det inte förekommer material i varje nummer till studenter och att gruppen enbart representeras i materialet artiklar och notiser. Även om representationsskillnaden inte är stor mellan studenters representation i artiklar och notiser förekommer de mest i notiser.

Att materialet i DIK-forum inte riktar sig i större utsträckning till studenter kan bero på att studenter ingår i de olika delföreningarna tillsammans med yrkesverksamma. Materialet i facktidskriften kan på så vis anses vara riktad till studenter. Sammantaget visar resultatet att DIK-forums material riktar sig mest till yrkesverksamma och detta med stor marginal.

9.4 Avslutande diskussion

Den kvantitativa innehållsanalysen har hjälpt oss att se hur representationen av yrkesgrupperna ser ut i DIK-forum. Utifrån undersökningens resultat har det varit mycket intressant att se representationen eftersom det inte funnits några dokumenterade redovisningar för hur DIK-forum väljer att representera dess medlemsgrupper. Eftersom resultatet visar på en markant skillnad i representation mellan yrkesgrupperna gör detta undersökningen mer intressant då man tydligt kan utläsa hur representationen för dessa ser ut i DIK-forum.

Undersökningens resultat är i allra högsta grad av intresse för DIK då resultatet ger en aktuell bild av facktidskriftens innehåll. Genom att se på vilka yrkesgrupper som över- och/eller underrepresenteras kan det hjälpa DIK med att se över DIK-forum, och därmed kanske förbättra facktidskriftens representation av yrkesgrupper. Med detta menar vi inte att DIK-forum ska representera alla yrkesgrupper på en jämn nivå utan att även de underrepresenterade yrkesgrupperna uppmärksammas och får lite mer utbud än vad de får idag.

⁴⁷ Se rubrik 2.1

9.5 Vidare forskning

Genom vår undersökning har vi redovisat en del av ett större undersökningsområde. Vi har kunnat redovisa ett statistiskt resultat som har generaliserats till de två årgångar av DIK-forum. Med hjälp av resultatet vi har fått fram kan man logiskt se att representationen av yrkesgrupperna skiljer sig markant mellan de undersökta numren.

Det vi vill efterlämna till vidare forskning är att ta reda på varför det finns en stor skillnad mellan vissa yrkesgrupper. En kvalitativ studie av detta fenomen kan vara bra för att ge en bild av varför yrkesgruppernas representation inom DIK-forum ser ut som den gör.

Det skulle också vara intressant för fackförbundet DIK om det görs en undersökning om hur många av medlemmarna som faktiskt läser facktidskriften och tycker att den är intressant eller inte.

10 Källor och litteratur

Litteratur

- Amnestål, P, Hagerfors, A-M, Hansson, J, Hühne von seth, M, Häger, B, Rosell, A, Stenholm, O (2005): *Så arbetar en journalist*. Falköping: Liber AB.
- Berger, A-A (1995): *Essentials of Mass Communication Theory*. California: SAGE Publications, Inc.
- Erikson, P (2005): *Planerad kommunikation*. Kristianstad: Liber AB.
- Esaiasson, P, Gilljam, M, Oscarsson, H, Wängnerud, L (2007): *Metodpraktikan. Konsten att studera samhälle, individ och marknad*. Stockholm: Nordstedts Juridik AB.
- Falkheimer, J (2001): *Medier och kommunikation. En introduktion*. Lund: Studentlitteratur.
- Fiske, J (1990): *Kommunikationsteorier. En introduktion*. Uppsala: Wahlström & Widstrand.
- Hadenius, S och Weibull, L (2003): *Massmedier. En bok om press, radio & TV*. Falun: Albert Bonniers Förlag.
- Holme, I-M, Solvang, B-K (1997): *Forskningsmetodik. Om kvalitativa och kvantitativa metoder*. Lund: Studentlitteratur.
- Hultén, L-J (1993): *Journalistikens villkor*. Borås: Natur och Kultur.
- Pettersson, L, Pettersson, Å (1999): *Massmedieboken-Massmedier*. Malmö: Liber.
- Selander, S (1989): *Kampen om yrkesutövning, status och kunskap. Professionaliseringens sociala grund*. Lund: Studentlitteratur.
- Östbye, H, Knapskog, K, Helland, K, Larsen, L-O (2003): *Metodbok för medievetenskap*. Trelleborg: Liber AB.

D-uppsatser

- Eriksson, A, Nilsson, A (2005): *Omvärldsbevakning och folkbibliotek – En innehållsanalys av facktidskrifter inom biblioteksområdet*. Högskolan i Borås.
- Gullin, A (2006): *Bibliotekarien och professionen – En komparativ studie av DIK-forum och Biblioteksbladet 1990-2000*. Högskolan i Borås.
- Talay, T-J (2006): *Informationsspecialist eller informatör – Likheter och skillnader på arbetsmarknaden*. Högskolan i Borås.

Tidskrifter

- DIK-forum nr 9, 2007
- DIK-forum nr 8, 2007
- DIK-forum nr 7, 2007
- DIK-forum nr 6, 2007
- DIK-forum nr 5, 2007

DIK-forum nr 4, 2007
DIK-forum nr 3, 2007
DIK-forum nr 2, 2007
DIK-forum nr 1, 2007
DIK-forum nr 14, 2006
DIK-forum nr 13, 2006
DIK-forum nr 11, 2006
DIK-forum nr 10, 2006
DIK-forum nr 5, 2006
DIK-forum nr 4, 2006
DIK-forum nr 3, 2006
DIK-forum nr 2, 2006
DIK-forum nr 1, 2006

Elektroniska källor

dik.se 2007

(<http://www.dik.se>, 2007-12-19)

11 Bilagor

Bilaga 1: Variabler och variabelvärden

Variabel 1 – Identifikationsnummer

1. 071116-9
2. 071019-8
3. 070921-7
4. 070824-6
5. 070611-5
6. 070504-4
7. 070330-3
8. 070223-2
9. 070126-1
10. 061128-14
11. 061107-13
12. 060926-11
13. 060912-10
14. 060420-5
15. 060328-4
16. 060307-3
17. 060214-2
18. 060124-1

Variabel 2 – Material

1. Artikel
2. Notis
3. Platsannonser

Variabel 3 – Yrkesgrupp

1. Arkivarie
2. Bibliotekarie
3. Förlagsredaktör
4. Hemslöjdskonsulent

5. Media och kommunikation
6. Kulturförmedlare
7. Museiyrken
8. Språktolksyrken
9. Turismyrken
10. Arkeolog
11. Byggnadsantikvarie
12. Konservator
13. Studenter
14. Alla

Variabel 4 – Omfång

1. Mindre än 1/4-sida
2. 1/4-sida
3. 1/2-sida
4. Hellsida
5. 2-sidor
6. Fler sidor

Variabel 5 – Fördelning

1. Studenter
2. Yrkesverksamma

Bilaga 2: Yrkesgrupper som DIK-forum ska representera

Arkeolog

En arkeolog kan arbeta med olika saker. Vissa arbetar ute på fält och är med vid arkeologiska utgrävningar, andra arbetar med att handlägga ärenden som rör både kulturmiljövårdslagen samt finansiering av en arkeologisk verksamhet. Arkeologer arbetar också med att dokumentera och vårda olika arkeologiska fynd på museum eller forska och/eller undervisa om arkeologi på universitet.⁴⁸

Arkivarie

En arkivarie arbetar med att arkivera och spara information inför framtiden. På så vis arbetar arkivarien både med historisk samt nutida information för att överväga vad som ska sparas och vad som ska förkastas. En arkivarie arbetar med all sorts information, från skolbetyg till vetenskapliga arbetsuppgifter.⁴⁹

Bibliotekarie

En bibliotekarie arbetar främst med att hantera och strukturera information som på ett sätt gör det smidigt och användarvänligt för allmänheten. Dess viktigaste arbetsuppgift är att kritiskt granska källor, förmedla information till bland annat allmänheten, en viss grupp av medborgare eller skolungdomar. En bibliotekarie är en expert när det kommer till information, både tryckt information som elektroniska medier.⁵⁰

Byggnadsantikvarie

En byggnadsantikvarie arbetar med kulturella och historiska värden i byggnader, både enskilda byggnader men också bebyggda miljöer. Som byggnadsantikvarier arbetar man med att undersöka olika bebyggelsemiljöers brister samt kvalitéer. Genom att kartlägga en bebyggelses historia kan en byggnadsantikvarie identifiera en bebyggelses kulturhistoriska värde.

En byggnadsantikvarie är med då det fattas beslut i byggnads- och bevarandeärenden för stadsbyggnadskontor, byggentreprenörer med flera.⁵¹

Förlagsredaktör

En förlagsredaktör arbetar med och ansvarar för produktion av böcker. Förutom tryckta böcker arbetar förlagsredaktören även med cd-romskivor, webbpublikationer och andra dokument i andra medier.⁵²

⁴⁸ <http://www.dik.se/> (2007-11-06)

⁴⁹ <http://www.dik.se/> (2007-11-06)

⁵⁰ <http://www.dik.se/> (2007-11-06)

⁵¹ <http://www.dik.se/> (2007-11-06)

⁵² <http://www.dik.se/> (2007-11-06)

Hemslöjdskonsulent

En hemslöjdskonsulent arbetar med att bevara, utveckla och upplysa om slöjdkulturen. Hemslöjdskonsulenten arbetar för att hemslöjden ska leva vidare som både näringsgren och kulturyttring. Hemslöjdskonsulenterna ger råd och information om bland annat material, verktyg och redskap inom slöjdekunskap.⁵³

Informatörsyrken

Informatörsyrken är ett samlingsbegrepp på olika yrken som ryms under information, kommunikation och media. Inom området finns över 300 olika yrken, några av dem är informatör, PR-konsult, omvärldsbevakare, kommunikatör, copywriter, art director med flera.⁵⁴

Konservator

En konservator arbetar med att förhindra att äldre föremål bryts ner och förstörs genom att vårda och återställa kulturarv så som arkeologiska fynd, målningar, statyer och till exempel byggnader. Vissa konservatorer kan även ha specialkunskaper inom olika områden, bland annat; möbler, textilier, böcker, foton med flera.⁵⁵

Kulturförmedlare

Under yrkesgruppen kulturförmedlare hittar man också kulturadministration. Inom dessa grupper arbetar bland annat administratörer, projektledare och konsulenter inom kulturområdet samt turisttjänstemän.⁵⁶

Museiyrken

Inom museiyrket kan man arbeta som en museipedagog där man bland annat har hand om guidning och utställning. Man kan också arbeta med att producera utställningar eller som att samla in och dokumentera föremål.⁵⁷

Språkyrken

En person som arbetar inom språkyrken kan bland annat arbeta som en tolk och teckenspråkstolk, översättare eller språkkonsult.⁵⁸

Teckenspråkstolk

En teckenspråkstolk arbetar med att tolka för döva när de kommer i kontakt med hörande. En teckenspråkstolk kan till exempel finnas med på ett möte där döva finns bland åhörarna.⁵⁹

⁵³ <http://www.dik.se/> (2007-11-06)

⁵⁴ <http://www.dik.se/> (2007-11-07)

⁵⁵ <http://www.dik.se/> (2007-11-07)

⁵⁶ <http://www.dik.se/> (2007-11-07)

⁵⁷ <http://www.dik.se/> (2007-11-07)

⁵⁸ <http://www.dik.se/> (2007-11-07)

⁵⁹ <http://www.dik.se/> (2007-11-07)

Turismyrken

Turismyrken är en bred marknad där personer bland annat arbetar som turismplanerare, turismadministratör, turismekonom turismentreprenör med flera. Arbetet inom de olika yrkena kan variera allt från administrativa arbetsuppgifter till marknadsföring inom turism- och resandesektorn.⁶⁰

Webbredaktör

En webbredaktör arbetar med att konstruera webbplatser på Internet eller en organisations/företags intranät. Ett stort ansvarsområde för en webbredaktör är att informationen på en webbplats ska vara aktuell, relevant och korrekt. En webbredaktör ska också arbeta med att utvärdera och utveckla e-handel och e-förvaltning.⁶¹

Studenter

Fackförbundet DIK har idag ungefär 3 000 medlemmar som är studenter spridda runt om på olika universitet och högskolor. Det gemensamma för studenter är att man som medlem i DIK ska studera till något yrke inom områdena humaniora, medie- och kommunikationsvetenskap eller andra yrken som håller sig inom ramarna för kultur och information.⁶² I DIK-forum är det dessa DIK studenter som skall representeras.

⁶⁰ <http://www.dik.se/> (2007-11-07)

⁶¹ <http://www.dik.se/> (2007-11-07)

⁶² <http://www.dik.se/> (2007-11-07)

Bilaga 3: Tabeller och diagram

Material

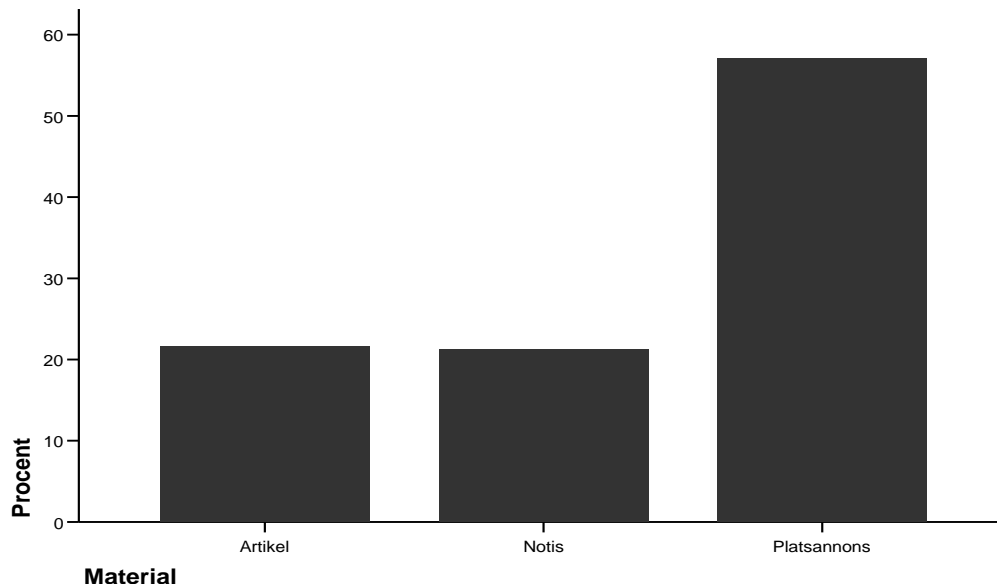

Diagram 1: Diagrammet visar hur frekvent artiklar, notiser och platsannonser förekommer i DIK-forum, redovisat i procent.

Yrkesgrupp

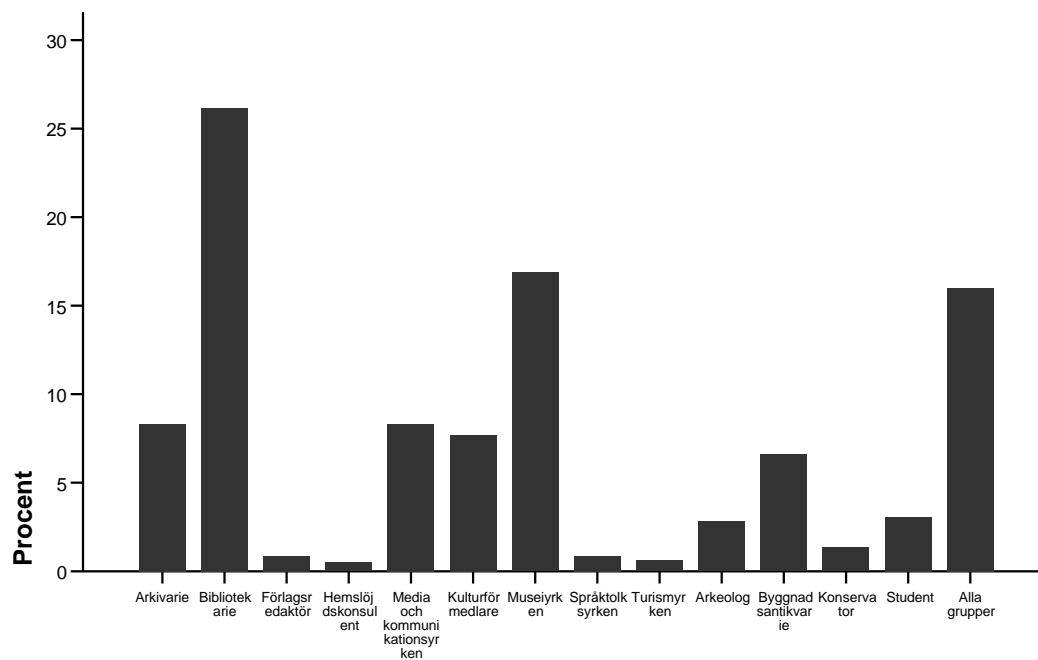

Diagram 2: Yrkesgruppernas frekvensfördelning i procent.

		Material			
		Artikel	Notis	Platsannonser	Totalt
Yrkesgrupp	Arkivarie	3,4%	1,7%	12,6%	8,3%
	Bibliotekarie	19,2%	12,6%	33,8%	26,2%
	Förlagsredaktör	2,3%	,6%	,4%	,9%
	Hemslöjdskonsulent	,6%	1,1%	,2%	,5%
	Media och kommunikationsyrken	11,9%	6,3%	7,7%	8,3%
	Kulturförmedlare	10,2%	5,2%	7,7%	7,7%
	Museiyrken	15,8%	10,9%	19,5%	16,9%
	Språktolksyrken	1,1%	,6%	,9%	,9%
	Turismyrken	,0%	,0%	1,1%	,6%
	Arkeolog	1,1%	3,4%	3,2%	2,8%
	Byggnadsantikvarie	1,7%	1,7%	10,3%	6,6%
	Konservator	,6%	,0%	2,1%	1,3%
	Student	6,2%	8,0%	,0%	3,1%
	Alla grupper	26,0%	47,7%	,4%	16,0%
Totalt		100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Tabell 8: Korstabell av materialfördelning i procent.

Materialfördelning

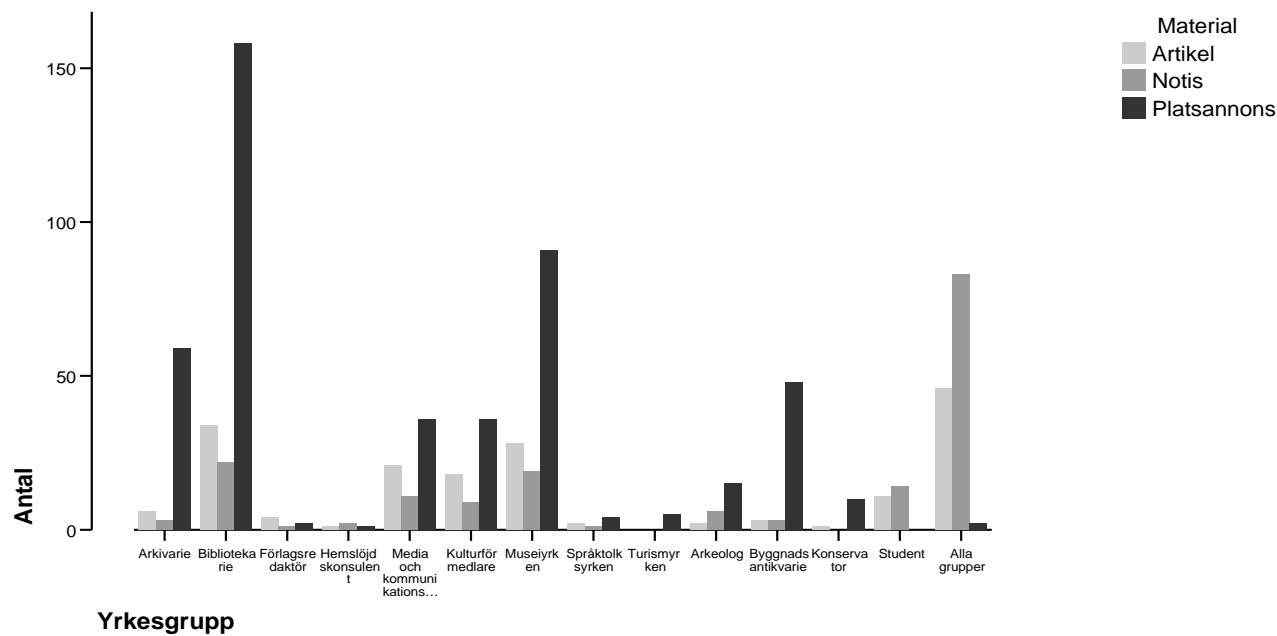

Diagram 3: Redovisning av materialfördelning i DIK-forum.

Count

ID	Yrkesgrupp												
	Arkivare	Bibliotekarie	Förlagsredaktör	Hemslöjds onsulent	Media och kommunikations yrken	Kulturförmedlare	Museiyrken	Språktolkstyrken	Turismyrken	Arkeolog	Byggnadsant ikvarie	Konservator	Student
071116-9	4	9	0	0	3	3	8	0	0	0	2	0	3
071019-8	4	9	0	0	2	2	8	0	0	0	7	0	2
070921-7	1	9	0	1	1	4	9	0	0	0	0	0	1
070824-6	3	13	1	0	4	5	8	0	0	0	1	1	0
070611-5	3	8	1	1	4	4	5	1	0	0	2	0	0
070504-4	5	17	2	0	2	3	8	0	0	2	3	1	2
070330-3	3	16	1	0	4	3	8	1	0	2	4	0	0
070223-2	5	16	0	0	5	6	8	1	0	5	10	0	1
070126-1	5	10	0	0	5	2	15	0	3	1	1	0	2
061128-14	4	15	0	0	2	3	3	0	0	0	0	0	1
061107-13	5	9	0	0	1	3	8	0	0	3	3	1	1
060926-11	1	8	0	0	5	2	4	0	0	0	1	0	0
060912-10	5	10	0	0	5	2	3	0	0	0	1	0	7
060420-5	2	11	1	1	7	1	8	1	0	1	2	1	1
060328-4	3	14	0	0	3	4	9	2	0	0	8	2	0
060307-3	7	8	0	0	4	0	7	0	0	1	4	1	2
060214-2	2	16	1	1	7	6	9	1	0	7	3	1	1
060124-1	6	16	0	0	4	8	10	0	2	1	2	3	1
Totalt	68	214	7	4	68	63	138	7	5	23	54	11	25

Tabell 8: Yrkesgruppernas representation i varje nummer av DIK-forum.